

Վերջապէս Սփիլոքը Մտահոգ Է Հայրենիքով

ԱՐԱՄԻ ԵՆՈՔԵԱՆ

Սփիւռքահայ ականաւոր ար-
ուեստագէտների՝ Ատոմ էղոյեանի,
Սերժ Թանկեանի, Արսինէ Խանջ-
եանի եւ միւսների նախաձեռնու-
թիւնը Հայաստանի ընտրութիւն-
ների վերաբերեալ կարելի է համա-
րել պատճական: Իր նախադէպը
չունեցող այս նախաձեռնութեամբ
վերջապէս Սփիւռքը որոշեց օժան-
դակել Հայաստանին այն խնդրում,
որի կարիքը Հայրենիքը ամէնից
շատն ունի եւ որին սփիւռքահայե-
րը ամէնից լաւ են տիրապէտում՝
ժողովրդապարութեամբ:

Հայաստանի սպասումը
Սփիւռքից միշտ մէկն է եղել՝
օգնութիւն փողի տեսքով։ Բոլոր
կոչերը Սփիւռքին, այդ թւում եւ
վարչապետ Կարէն Կարապետեանի
վերջին բովանդակազուրկ կոչը
ուղղուում են փողի հերթական դո-
գան ներգրաւելու լոյսով։ Ժամա-
նակի ընթացքում ֆինանսական
ներհոսքերի ներգրաւման ձեւը փո-
խելու փորձեր եղան, երբ Սփիւռ-
քին առաջարկեցին ներդրումներ
անել Հայրենիքում, սակայն շատ
շուտով ներդրողների ունեցուած-
քը պարզապէս նրանց ձեռքից
խլուեց, եւ այդ նախաձեռնութիւնը
սպասուեց։

իհարկէ, այստեղ բացա-
ռութիւն են կազմում Ռուսաս-
տանցի ներդրողները, որոնք շատ
խորը սեփականութիւն ունեն, յա-
ճախ հայաստանցի օլիգարխների
հետ համատեղ, եւ նրանց ներդ-

բուժմները շատ դէպքերում փող
լուանալու նպատակ ունեն: Նոյնը
վերաբերուում է հասուկենա սփիւր-
քահայ ներդրողների, որոնք Հա-
յաստանում քաղաքական տանիք
ունեն:

Այս ամէնի փոխարէն Սփիւռ-
քը Հայաստանին վերագրում է իր
հիմնական քաղաքական ձգուման՝
Յեղասպանութեան ճանաչման հա-
մար մարտիկի դեր: Ինչոր առու-
մով նրանց կողմից Հայաստանն
ընկալում է որպէս բրածոյ, պա-
տահականորէն անկախութիւն ստա-
ցած եւ գոյատելող մի երկիր, իսկ
Հայաստանի զարգացման վերա-
բերեալ Սփիւռքի պատկերացում-
ները շատ մշուշու են: Այս Սփիւռ-
քի համար էական է յարատել կոռուի
գաղափարը՝ ի հակադրութիւն
զարգացման: Հայաստանը նրանց
համար աւելի շատ թանգարանա-
ցին նմուշ է, հետաքրքիր նմուշ,
քանի որ նաեւ գործում է, պատմա-
կան հայրենիք, բայց ոչ հայու-
թեան ապագայ ոստան:

Պատահական չէ, որ Սփիւր-
քի կողմից շռայլօրէն ֆինանսա-
ւորուող բազմաթիւ հայագիտա-
կան ուսումնական եւ հետազոտա-
կան կեղրոնները հիմնականում կեղ-
րոնացած են հայոց պատմութեան
վրայ, շատ քիչ ուշադրութիւն են
դարձնում Հայաստանի ներկայ քա-
ղաքական, տնտեսական, անվ-
տանգային, հասարակական խնդիր-
ների վրայ, եւ այդ հայագիտական
կեղրոնները շատ չեն տարբերուում,
ասենք, բարեւագիտական կամ

Եզիպտագիտական կեղրոններից,
որոնք գործում են արեւմտեան
համալսարաններում:

Իհարկէ, Հայաստանի իշխանութիւնները դէմ չեն Յեղասպանութեան հարցը հետապնդելուն. Այն հայրենասիրական է եւ առաջին հայեացքից կենդանի մարդկանց նկատմամբ որեւէ կոնկրետ պատասխանատութիւն չի ենթառու՞:

թաղբըսմ:
Անցրաժեշտ է անդրադառնալ
նաեւ Հայստանում պաշտօնավա-
րած սփիլոքահայ գործիչների գոր-
ծունէութեանը, որոնք շարունա-
կաբար լուռ կշտամբում են Հայստ-
անունինեռին. Մեջէն ը թոռենինը

տասցրմնըրկս, թէ սեսք լողացրմաք
մեր ապահով կեանքը արտասահ-
մանում եւ եկանք ծառացիլու հայ-
րենիքին։ Անհրաժեշտ է նկատել,
որ այս գործիչները Սփիլոքում
հիմնականում անյալտ, եթէ չա-
սենք անյաջողակ մարդիկ էին, եւ
Հայաստանում աշխատելը նրանց
թէ ֆինանսական բարեկեցութիւն
ապահովեց, թէ որոշակի հանրա-
ճանաչութիւն։

Հայաստանի դաժան իրակա-
նութիւնը այս Սփիւռքին չի յու-
զում, աիրող անօրինականութիւն-
ներին, ժողովրդավարութեան ոտ-
նահարումներին, գանձագողութեա-
նը նրանք երկրորդական նշանա-
կութիւն են տալիս, աւելի կարեւո-
րելով Հայաստանի Հանրապետու-
թեան պատմական նշանակութիւնը:
Հայաստանի անկախութեան ըն-
թացքում հատուկնու անուանի
սփիւռքահայեր են իրենց բողոքը

յալտնել իշխանութիւնների ապի-
կարութեան դէմ, թերեւս արժէ
յիշել Լինսի հիմնադրամի կողմից
աշխատանքների փինանսաւորման
դադարեցումը, կամ վերջապէս Հա-
յաստանը հասկացած Շառլ Ազնա-
ւուրի զայրացած հարցագրուցնե-
րուն:

Հայաստանի ժողովրդավարութեան գործում որեւէ աշխատանք չտարան նաեւ սփիւռքեան կուսակցութիւնները, որոնք արտասահմանեան շատ երկրներում նորմալ ժողովրդավարական գործընթացով մասնակցում էին իրենց նոր հայրենիքների քաղաքական ու հասարակական պրոցեսներին, իսկ Հայաստանի պարագայում նրանք դարձան ուժիմը սպասարկող ու վորական գործիքներ։

Այս ամէնը նշելով հանդերձ,
կրկին պէտք է արժեւորել Սփիւռ-
քի նոր նախաձեռնութիւնը կապ-
ուած առաջիկայ ընտրութիւնների
հետ: Իհարկէ, պէտք չէ պատրանք-
ներ տածել, թէ յայտնի գործիչնե-
րի կողմից ընտրութիւններին հե-
տեւելը կարող է ազդեցութիւն
ունենալ դրանց արդիւնքների վրաց:
Սակայն կարեւոր է Սփիւռքի կող-
մից Հայաստանի նկատմանը վե-
րաբերածունքի փոփոխութիւնը, Հա-
յաստանը նրանց համար այլեւս չի
ընկալում որպէս իրենց իդենտի-
կութիւնն ապահովող գործիք, որի
համար նրանք պատրաստ են որո-
շակի գումարներ վճարել Հայաս-
տանի իշխանութիւններին: Աստի-
ճանաբար ձեւաւորում է Հայաս-
տանի՝ որպէս հայութեան հայրե-
նիքի ու ապագայի պատկերացու-
մը, որտեղ կարեւոր է ոչ այնքան
թեղասպանութեան յուշահամալիր
այցելելը եւ նախագահի հետ նկար-
ուելը, որքան մարդկանց իրա-
ւունքների ապահովումը, ինչն էլ
կարող է հանդիսանալ հայրենիքի
զարգացման ամենակարեւոր գրա-
ւականը:

«ՀՐԱԳԻՐ»

Ընտրութիւնների Բնականոն Ընթացքի Խաթարումը Ազգային Անվտանգութեան Խնդիր է

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

Յատկապէս վերջին օրերին
արցախա-ատրպէյճանական սահ-
մանին լարուածութեան ածի պայ-
մաններում առաւել յաճախ են
հնչում պատերազմի վերսկսման
հաւանականութեան մասին յայ-
տարարութիւնները։ Աւելին՝ հայ-
կական կողմը ամենատարբեր մա-
կարդակներով, այդ թւում եւ ՀՀ
ՊՆ եւ ԼՂՀ նախագահի, Ասր-
պէյճանին փորձում է սաստել
«իսկանդերներ»-ով, իսկ Սերժ

Նախընտրական փուլի եւ յատկապէս Ապրիլի 2-ի հետ կապուած հայկական կողմը լուրջ մտավախութիւններ ունի: Եւ այս իրավիճակում հարց է առաջանում. ինչու իշխանութիւնները ընսրութիւնները նշանակեցին հենց Ապրիլի 2-ին՝ քառօրեայ պատերազմի մեկնարկի տարելիցին: Զ՞հ որ կարելի էր ի սկզբանէն ենթադրել, որ Ապրիլի համար իշխանութիւնները առաջին հերթին քարոզչական նպատակներով կը ձգուն հենց ապրիլեան պատերազմի տարելիցի օրը

Ապրիլի 2-ին Ատրպէջճանը ուազ-
մական լաջնածաւալ նոր սաղբան-
քի չի դիմի: Եւ այս առումով հարց
է առաջանում՝ արդեօք երկրի ղե-
կավարութիւնը մտածել է, թէ այդ
դէպքում ինչ կը լինի համապետա-
կան ընտրութիւնների գործընթա-
ցի հետ: Ընտրութիւնների բնակա-
նոն ընթացքի խաթարումը ը
ազգային անվտանգութեան խնդիր
է, որի շուրջ, սակայն, երկրի
ղեկավարութիւնը դրսեւորել է
բաւականին ոխիկային մօտեցում: Արդեօք դա պարզապէս անհեռու-
տեսութեան, թէ որոշակի պահես-
տային կոնֆիգուրացիանների հաշ-
ուարկման արդիւնք է, դժուար է
ասել:

Յամենայն դէպս, Սերժ
Սարգսեանը ունէր հնարաւորու-
թիւն՝ ընտրութիւնների օրը փո-
խելու. այդ հարցում առկայ էին
թէ՛ սահմանադրական հակասու-
թիւնների, թէ՛ բարոյական նպա-
տակայարծարութեան փաստարկ-
ները: Նա, սակացն, յայտարարե-
լով, թէ պատրաստ է փոխել ընտ-
րութիւնների օրը, վերջնարդիւն-
քում չփնաց դրան: Տա՛ Աստուած,
որ Ապրիլի 3-ին բոլորիս համար
ակնյաց չդառնայ, թէ ինչու:
«ԺՈՂՈՎՐԴԻՐ»

«Նշելու իրենց յաղթանակը»:
Եւ, ուրեմն, ինչո՞ւ թէ
տեսականօրէն ընտրութիւնն
հենց Ապրիլի 2-ին նշանակե
նրանց ընձեռուեց այդ հնարս
ըութիւնը: Ի վերջոյ, այսօր որ
մէկո չի կազմու եռաշխատուե

Հրատարակելով հայատանեան մանուկին մէջ լոյս տեսնող տարբեր յօդուածներ «ԱՎԱՒՍ» անպայմանօրէն և ռաժմէն հրի արարակարուր ռուր միորէն»

ԱՐԵՎԻ ԱՐԱՐԱԿԱՆ ՀԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՆ ՆԵՐՁԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Փաշինեան- «Բացառւում է, որ Սէյրան Օհանեանը Պատասխանատու Լինի, Սերժ Սարգսեանը՝ Ոչ»

Ազգային ժողովի պատգամամար, «Ելք» դաշինքի անդամ Նիկոլ Փաշինեանը կը բացառէ, որ բանակի մէջ առկայ որեւէ խնդրի հետ կապուած պաշտպանութեան նախկին նախարար Սէյր Սարգսեանը՝ ոչ։ Այս մասին Նիկոլ Փաշինեան յայտարարած է դաշինքի հրաւիրած ասուլիսին՝ անդրադառնալով այն տեղեկութիւններուն, որ բանակի վառելիքին քերութիւն խառնելու վարչապետի յայտարարութիւնը իշխանութիւնը կրնայ օգտագործել ընդդիմադիր ճակատին մօտ հանգրուանած Սէյրան Օհանեանի դէ։

«2016 թուականի Ցունիս կամ Ցուլիս ամսին, երբ որ վերադարձել էինք Սարտակերտից, պաշտպանութեան յանձնաժողովի փակ նիստում ուղիղ հարց եմ տուել, որ էսպիսի ահազանգեր կան, սակայն Սէյրան Օհանեանը ասել է, որ բանակում գործում են նորմատիւններ, թէ զինթեխնիկան ինչ ժամանակահատում պէտք է բերուի մարտական վիճակի։ Եւ ինքը հաւաստիացրել է, որ բանակում այս բոլոր նորմատիւնները գործում են, ու էտպիսի բան լինել չի կարող։ Սա Սէյրան Օհանեանի ու Սերժ Սարգսեանի խնդիրը չէ, ազգային անվտանգութեան խնդիր է», - ըսած է Փաշինեան։

Այս որ պատասխանատուութեան շրջանակը միայն Սէյրան Օհանեանով չի սահմանափակում, այդ թւում է նաեւ զործող նախարար Վիգեն Սարգսեանն է պատասխանատու, յայտարարեց նաեւ «Ելք» դաշինքի անդամ, «Հանրապետութիւն» կուսակցության առաջնորդ Արամ Սարգսեանը։

«Վարչապետի յայտարարութեանը պիտի պատասխանի այսօրուայ պաշտպանութեան նախարար Վիգեն Սարգսեանը, նա պիտի հանդէս գայ ու պատասխանի՝ եղել է

Ազգային ժողովի պատգամատոր, «Ելք» դաշինքի անդամ Նիկոլ Փաշինեան

նման բան, ի՞նչ մասշտաբներով, եւ որքան թեխնիկա չի կարողացել դուրս գալ, այսինքն՝ եթէ այդ թեխնիկան դուրս գար, մենք մի քանի զոհ պակաս կ'ունենայինք, թեխնիկան դուրս չի եկել, երեխեքը մնացել են մենակ, թիկունքը մնացել է փակ։ Այս գործի համար կարող է պատասխանատու լինել ցանկացած մարդ՝ ներառեալ այդ փառելիքը ներկրողից, ով ներկրել ու վաճառել է, տեղում խառնողից, գլխաւոր շտաբի ղեկավարից, նաեւ ՀՀ քաղաքացիներո»։

Ասուլիս ընթացքին «Ելք» դաշինքի մէջ այլ ղեկավար Արամ Սարգսեանը աւելցուցած է նաեւ, որ պէտք է ճշտել վարչապետի յայտարարութիւնը Սէյրան Օհանեանին պատժելու նպատակով էր, թէ՝ անկեղծ մտահոգութիւն, «Խնդիրը չեմ տեսնում կոնկրետ մարդուն պատժելու առումով։ Եթէ էդ խնդիրն իրողութիւն է, ուրեմն պատժելու խնդիրը երկրորդական է»։

Դաշինքի ընտարական ցուցակի առաջին հորիզոնականը զբաղեցնող, «Լուսաւոր Հայաստան» կուսակցութեան ղեկավար իտմոն Սարութեանն ալ նշած է, որ վարչապետի յայտարարութիւնը հաղորդում է յանցագործութեան մասին։

Ընտրութիւններուն Ընդառաջ Ընտրութիւններու Թիւը Աճած է 14 Հազարով

Ոստիկանութիւնը հրապարակած է 2 Ապրիլին ընտրելու իրաւունք ունեցող քաղաքացիներու նախնական թիւը՝ աւելի քան 2 միլիոն 564 հազար մարդ։ 2015-ի Դեկտեմբերի սահմանադրական հանրաքուէի համեմատ ընտրողներու թիւը աճած է 14 հազարով։

Ոստիկանութեան անձնագրային եւ վիզաներու վարչութեան պետ Մասագական Պիշախչեանի խօսքով՝ բազմաթիւ գործօններ գերխաղացած են։ «Անձը մահանում է՝ մահուան կապակցութեամբ հանում է հաշուառութեամբ։ Անձը գորակուչում են բանակ՝ հանում է բնակչութեան պետական ուկիստի հաշուառում։ Զինուորը զօրացրուած է բնակութեան վայրի հասցեով։ Անձը քաղաքացիութիւնը է ստանում՝ հաշուառում է ըստ բնակութեան վայր՝ նորից վերահաշուառուած է բնակութեան վայրի հասցեով։ Անձը քաղաքացիութիւնը է ստանում՝ հաշուառում է ըստ բնակութեան վայրի, անձի քաղաքացիութիւնը դադարեցրուած է՝ նրա անձնագիրը անվաւեր է ճանաչուած։» - պարզաբանած է Պիշախչեան, աւելցնելով

«Բազմաթիւ գործօններ կան, որոնց թուային վերլուծութեան արդիւնքում տրամադրում է համապատասխան տեղեկատուութիւն»։

Ազգային վիճակագրական ծառայութեան տուեալներուն համաձայն, 2016-ին մահացածներու եւ 18 տարին բոլորածներու տարբերութիւնը մօտ 10 հազար է, հետեւաբար ընտրողներու թիւի աւելացումը գոնէ 10 հազարով կը տեղաւորուի նաեւ վիճառայութեան տուեալներու տրամաբանութեան մէջ։ Փոխարէնը՝ էական տարբերութիւն կայ մէկ այլ հարց մէջ։ ոստիկանութեան կազմած ցուցակներուն մէջ ընտրողներու թիւը աւելի քան 250 հազարով աւելի է, քան Հայաստանի մշտական բնակչութեան թիւը՝ ըստ պետական վիճակացութեան։

Պիշախչեանի խօսքով՝ այս տեղ խնդիրներ չարժեր փնտուել։ «Ընտրողների ուկիստը ձեւաւում է բացառապէս բնակչութեան պետական ուկիստը լուսաւում առ այս չի անում։ Ես ո՞նց վատահեծ դրանց»։

«Ծատ լաւ իմացէք հետեւեալը», - պատասխանած է Զուրապեանգ և «Ծատ լաւ իմացէք համար միշտ պատասխանի շահերը միշտ»։

«Հաց Բերողի» Արթուր Սարգսեանը Կալանքէն Ազատ Արձակուած

Դատախազի որոշմամբ, «Սասաւ ծուեր» զինուած խումբին հաց բերող Արթուր Սարգսեանի նկատմամբ ընտրուած խափանման միջոցը վերացուած է ու ան բանտն դուրս եկած է։

Վերջն շաբաթներուն, հացադուլի մէջ գտնուող Սարգսեանին ի պաշտպանութիւն, երեւանի մէջ տեղի կ'ունենային բողոքի ցոյցը։

ՀՀ գլխաւոր դատախազի հրաւորով հանդիպում տեղի ունեցած է պատգամաւորներու էտմոն Մարտուքեանի, Նիկոլ Փաշինեանի, Հեղինէ Բիշարեանի, Միքայէլ Մանուկեանի, Լեւոն Զուրապեանի եւ Արամ Մանուկեանի հետ։ Հանդիպման ընթացքին պատգամաւորները կ'Ա. Սարգսեանին առաջացուած է Ա. Սարգսեանի նկատմամբ կիրառուած խափանման միջոց կալանաւորումը ֆոխելու եւ անձնական երաշխաւորութեամբ ազատ արձակուած է։

Պատգամաւորները կ'Ա. Սարգսեանին առաջարկուած մեղադրանքի բովանդակութիւնը, անոր նկատմամբ ընտրուած խափանման միջոցի հիմքը։

Պատգամաւորները կ'Ա. Սարգսեանի առաջարկուած կալանաւորութիւնը կ'Ա. Սարգսեանի նկատմամբ կիրառուած խափանման միջոց կալանաւորումը ֆոխելու եւ անձնական երաշխաւորութեամբ ազատ արձակուած է։

«Հաց Բերողի»
Արթուր Սարգսեան

որոշումը փոփոխելու վերաբերեալ, որ ստորագրած էր 26 պատգամաւորը։

Ցիշենքնք, որ «Սամսայ ծուեր» զինուած խումբին օժանդակելու մէջ մեղադրուող Արթուր Սարգսեանը ազատ արձակուած էր 2016 թուականի 31 Դեկտեմբերին, քանի որ ազատագրկման հետ անհամատեղելի հիւանդութիւն ունէր։ 9 Փետրուարին, սակայն, ան կրկին կալանաւորուած էր։ Արթուր Սարգսեանը հացադուլ յայտարարած է եւ կը պահանջէ փոխել իր խափանման միջոց կալանաւորում։

Գոնկրէս-Ռժկ Դաշինը. «Զանգուածային Արտագաղթը Վերածելու է Ներգաղթի»

Եղուարդի մէջ (Կոտայքի մարզ) Գոնկրէս - Հժկ դաշինքը ընտրուողներու հետ հանդիպումը ը իրականացուցած է քաղաքաբանաւարանի հարեւանութեամբ տեղակայուած դրասկուած։

Մօտ երկու տասնեակ հաւաքուածներուն պատմած են, որ ընտրութիւններուն յաղթելու պարագային 25 տոկոսով պիտի նուազեցնեն կազի եւ ելեկտրականութեան սակագինները՝ պնտելով, որ հաշուարկը «օդից չեն վերցրել»։ - «Իրենք ամբողջ ներդրումների գինը զնուած են ձեր ուսերինների ուսերին», ըսած է ՀԱԿ-ի փոխնախագահ Լեւոն Զուրապեան։

Զուրապեան փոխնացած է ընդդիմապիր դաշինքի տեսակետը, այս մասին, որ առանց զարարացան ինդիրի կարգաւորութիւն հաղթական գույքը ընդունվելու պարագային արտագաղթը կը վերածենք զանգուածացին ներգաղթի»։

Լեւոն Զուրապեան հաւաքուածներուն ըսած է, թէ հակայական տարբերութիւն կայ գինադրաբարի եւ խաղաղութեան պայմանագիրի միջեւ. խաղաղութեան հաստատման երաշխաւորութեան պետական մէջ։ Հակայական տարբերութիւն կայ մէկ այլ հարց մէջ։ ոստիկանութեան կազմած ցուցակներուն մէջ ընտրողներու թիւը աւելի քան 250 հազարով աւելի է, քան Հայաստանի մշտական բնակչութեան թիւը՝ ըստ պետական վիճակացութիւն կայ մէկ այլ հար

Թուրք-Գերմանական Վէճը Աւելի Կը Սրի

Ապրիլեան սահմանադրական
հանրաքուէին պատրաստուող թուրք-
իոյ «Արդարութիւն եւ Զարգա-
ցում» իշխող կուսակցութիւնը կը
փորձէ աջակցութիւն ապահովել նաև
արտասահման բնակող հարիւր հա-
զարաւոր թուրքերէն:

Գերմանիոյ մէջ սակայն, իշ-
խանութիւնները չեն արտօնեած
թուրք պաշտօնեաներու հանդիպու-
մը Համապուրկի համայնքին հետ,
ինչին ի պատասխան, նախագահ
էրտողան վարչապետ Անկելս Մէր-
քիլի կառավարութեան մեղադրած է
«նացիոնական» գործելակերպի մէջ։
Այդ վիրաւորական համեմատու-
թիւնը աւելի շիկացուցած է երկ-
կողմ յարաբերութիւնները։

«Ես պիտի երթամ, ոչ մէկը չի կրնար ճանապարհս փակել», - յայտարարած է Թուրքիոյ արտաքին գործոց նախարար Մելլութ Զաւուշողուն։ Համպուրկի քաղաքապետարանի խօսնակը յայտարարած է, որ հանդիպումը պիտի չեղեալ պիտի նկատուի, քանի որ ընտրուած արագի հրդեհային պաշտպանութեան համակարգը անհրաժեշտ պահանջներուն չի համապատասխաններ։

Նախագահ Քրտողանի առաջ-
նորդած «Արդարութիւն եւ Զար-

զայցում» կուսակցութեան անհրաժեշտ են Գերմանիա բնակող թուրքիոց քաղաքացիներու ձայները: Ընդհանուր հաշուով՝ Գերմանիոց մէջ կ'ապրի թրքական ծագում ունեցող 3-էն 4 միլիոն մարդ, որոնցմէ թուրքիոց քաղաքացիութիւն ունեցողները կը կազմեն մօտ 1,5 միլիոն:

Գերմանական քաղաքներուն մէջ
Նախընտրական հանդիպումները չե-
ղարկելու որոշումները զայրացու-
ցած են նաեւ թուրք ընդդիմադիր-
ներուն, քանի որ անոնք ալ կ'ուզեն
հանդիպիլ համայնքներու ներկայա-
ցուցիչներուն հետ եւ քուէներ կոր-
գել: «Ես կը կարծի, թէ նացիստա-
կան ժամանակաշրջանը Գերմանիոյ
մէջ աւարտած է, բայց ոչ, հիմա կը
տեսնեմ, որ այն կը շարունակուի», -
չեղարկման առնչութեածք, ըստ էր
թուրքիոյ նախագահը:

Գերմանիոյ կառավարութեան
խօսնակ Շթեֆան Զայպերթ քննա-
դատած է էրտողանի նշեալ մեկնաբա-
նութիւնները, նշելով. «Իաշնային
կառավարութիւնը շահագրգուռած է
Թուրքիոյ հետ լաւ յարաբերութիւն-
ներով:Մենք ունինք լաւ տնտեսական
կապեր, մենք ՆԱԹՕ-ի անդամ ենք,
այդորինակ համեմատութիւնները ան-
հեթեթ են եւ անտեղի»:

Պարուն Կը Մեղադրէ Ղրղզտանին՝ Հայաստնին Աջակցելու Մէջ

Ատրպէցճանը Ղրղզստանին բա-
ցայցտորէն մեղադրած է Հայս-
տանին աշակցելու մէջ: Կը պարզ-
ուի որ, Ղըրղզստանը հրաժարած է
միանալ 1 Մարտին Խւլամապատի
մէջ կայացած Տնտեսական հա-
մագործակցութեան կազմակերպու-
թեան 13-րդ գագաթնաժողովի
աւարտին ընդունուած եղրափակիչ
յայուարարութեան քաղաքական մա-
սին, ուր ընդգծուած է, որ կառուցի
անդամ պետութիւններուն մօտ առ-
կայ հակամարտութիւնները պէտք
է կարգաւորուին տարածքային ամ-
բողջականութեան պահպանման եւ
ինքնիշխանութեան յարգման
սկզբունքի հիման վրայ:

Փաստաթուղթին մէջ ընդ-
գծուած է, թէ իբր Արցախը Հայս-
տանի կողմէ գրաւուած տարածք է:
Յայտարարութեան մէջ նաեւ
ընդգծուած է, թէ կազմակերպու-
թեան անդամ երկիրներու տա-
րածքներուն առկայ չկարգաւոր-
ուած հակամարտութիւնները եւ
մասնաւորապէս, հայ-ատրպէջա-
նական հիմնախնդիրը, կը խոչըն-
դոտեն տարածաշրջանի տնտեսա-
կան զարգացման եւ տարածաշր-
ջանի ողջ ներութի օգտագործման,
աւելի լայն ձեւաչափով համագոր-
ծակցութեան հաստատման: Կազ-
մակերպութեան անդամ բոլոր 10
իւլամական երկիրներէն (Ասր-
պէջան, Թուլքիս, Թուլքմէնս-
ս

տան, Տաճիկստան, Ղազախստան, Ուզբէքստան, Ղրղզստան, Փաքիստան, Իրան, Աֆղանխան) միայն Ղրղզստանը հրաժարած է միանալ յայտարարութեան քաղաքական հատուածին, որ կ'առնչուի Արցախի հրանախնդիրին:

Պաշտօնական Պիշքէկի այս քայլը
խկական զայրոյթ առաջացուցած է
Պաքուի մօտ: «Ղրղզստանի դիրքո-
րոշումը անհասկանալի է: Նման դիրք-
քորոշումը լուրջ հարցերու տեղիք կու-
տաց: Որո՞ւ ջրաղացին Ղրղզստանը
ջուր կը լեցնէ», - բաւական կոշտ
թունով յախտարարած է Աստրապէջնանի
արտաքին քաղաքական գերատես-
չութեան պաշտօնական ներկայացու-
ցիչ Հիքմէթ Հաճիեւը:

Պաքուն կը մոռնայ, որ
Ղղպստանը Հայաստանի հետ միա-
սին մէկ ուազմաքաղաքական դա-
շինքի՝ Հաւաքական անվտանգու-
թեան պայմանագրի կազմակեր-
պութեան անդամ է եւ այդ առու-
մով ուղղակի պարտաւոր է հանդէս
գալ իր դաշնակիցի շահերէն:

Նկատենք նաեւ, որ իսլամա-
կան երկիրները միաւորող տնտե-
սական կազմակերպութեան ընդու-
նած ատրպէցճանահաճոյ փաստա-
թուղթին կողմ քուէարկող են նաեւ
ՀԱՊԿ-ի մէջ Հայաստանի ռազմա-
քաղաքական դաշնակից համարուղ
Տաճիկստանի եւ Ղազախստանի ներ-
կայացուցիչները:

Աւտորիոյ Վարչապետը կը Յայտնէ

Ծարունակուած էջ 1-էն

կան հանրաքուէի նախաշեմին:

Ալցած շաբաթ Գերմանիոյ իշ-
խանութիւնները արգիլեցին Հիւսի-
սալին Հռենոս-Ոււեսթֆալիա երկ-
րամասը գտնուող եւ թրքական հոծ
ընակչութիւն ունեցող երկու քաղաք-
ներու մէջ՝ Լեւերկուպէնի եւ Քիոլնի
մէջ սահմանադրական բարեփոխում-
ներու կողմնակիցներու հանրահա-
ւաքներ իրականացնել: Այդ հանրա-
հաւաքներուն պէտք է մասնակցէր
Թուրքիոյ իշլող «Արդարութիւնն եւ

զարգացում»՝ կուսակցութեան ղեկավար անդամներէն մէկը՝ տնտեսութեան նախարար Նիհաթ Զէպէքչին։ Գերմանական իշխանութիւնները այդքայլին դիմած են երկրի ամենասազդեցիկ պարբերականներէն մէկուն, «Welt»-ի լրագրող Տէնիզ Եռուձէլի՛ Թուրքիոյ մէջ կատարուած ձերբակալութենէն ետք։ Թուրքիոյ նախագահ էրտողան, սակայն, պնդած է, թէ Եռուձէլ ուղղակի կապեր ունի Քրտական բանուուրական կուսակցութեան հետ, ինչպէս նաև «գերմանական գործակալ է»։

**«Շատ Կ'ուզեմ, Որ Բանակի Մէջ կիհերը
Հաւասար Յնարաւորութիւններ Ունենան».
Վիգէն Սարգսեան**

Կանանց միջազգային օրուան նուիրուած տօնական միջոցառման
ժամանակ նախարար Վիգեն Սարգսեան կը շնորհաւորէ կին
բանակայիներու

Ուսաղիր կրելը կնոջ համար հեշտ գործ չէ, բայց ոչ թէ այն պատճառով, որ անոնք տղամարդոց համեմատած թոյլ են, այլ որովհետեւ անոնց վրայ կրկնակի բեռ կայ, իսկ ծառայութիւնը կ'ենթաղրէ երբեմն առանց հանգստեան օրերու նուիրում։ Այս մասին ՀՀ պաշտպանութեան նախարարութենէն ներս, Մարտի 7-ին, կանանց միջազգային օրուան նուիրուած տօնական միջոցառման ժամանակ նշած է նախարար Վիգին Մարգսեանը։

Միջոցառման մասնակցած են կին գինծառալողներ, զոհուած ազատաձարտիկներու եւ զինծառալողներու հարազատներ, ժամկէտալին զինծառալողներու մայրեր, ՀՀ պաշտպանութեան նախարարութեան հետ համագործակցող հասարակական կազմակերպութիւններու կին ներկայացուցիչներ:

Համար է ձեր գործը կրկնակի ծանր: Բայց ես խորապէս վստահ եմ, որ բանակն ամուր է ձեզանով, որովհետեւ ձեր ջերմութիւնը, ներկայութիւնն ուժ է հաղորդում տղամարդկանց եւ միեւնոյն ժամանակ սթափեցնող շատ կարեւոր գործօն ունի, որպէսզի տղամարդիկ աւելի գուստ, շրջահայեաց ու խոհեմ

Տօնի կապակցութեամբ իր չնորհաւորական խօսքին մէջ ՀՀ պաշտպանութեան նախարար Վիգէն Սարգսեանը, անդրադառնալով հասարակութեան եւ ընտանիքի մէջ կնոջ դերին, շեշտած է, որ կանաքը իրենց ուևերուն կը տանին հսկայական բեռ, որ անհնար է որեւէ այլ բանի հետ համեմատել, հետեւաբար իւրաքանչիւր օր պէտք է կնոջ մէծարել, երախտազիտութիւն յայտնել, յարգել ու պատուել:

«Ես ուզում եմ խօսքս յղել
յատկապէս այն կանանց, ովքեր

ՍԵՐԾ ՍԱՐԳԱՆԵԱՆ ՉԷ ԸՆԴԳՐԿՈՒԱԾ ՀՀԿ ՑՈՒցԱԿԻՆ ՄԵԶ Հաշուի Առնելով ԸՆԴՀԻՄՈՒԹԵԱՆ ՄՏԱՀԻՈԳՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Մենք ի գիտութիւն կ'ընդու-
նինք մեր ընդդիմութեան արտայայ-
տած մտահոգութիւնը՝ կապուած ընտ-
րական գործընթացին վարչական
ռեսուլցի օգտագործման հնարաւո-
րութեան հետ։ Այս մասին
«Euronews»-ին տրուած հարցազ-
րոյցի ընթացքին նշած է ՀՀ նա-
խագահ Սերժ Սարգսեանը՝ պատաս-
խանելով հարցին, թէ արդեօք յառա-
ջիկայ խորհրդարանական ընտրու-
թիւններուն ՀՀԿ ցուցակին մէջ իր
բացակայութիւնը կը նշանակէ, որ կը
հեռանայ քաղաքականութենէն։

« իմ ասել աշամազում չ, որ
մենք ինքնարտայացտման հնա-
րաւորութիւն ենք ատեղծում երի-
տասարդների համար։ Արդէն 10
տարի ես Հանրապետական կուսակ-
ցութեան առաջնորդն եմ, եւ ես
մնում եմ այդ կարգավիճակում», -
ըսած է Սերժ Մարգսեան։

Հարցին, թէ ինք ուր կը տանի
ներկայ նախագահական հանրապե-
տութիւնը, ՀՀ նախագահը վստա-
հութիւն բայտնած է, որ Հայաստանը
ցանկալի երկիր պիտի ըլլաց իւրա-
քանչիւր հայու համար: «Ես խորա-
պէս համոզուած եմ, որ կառավար-
ման խորհրդարանական մոտելն աւե-
լի արդիւնաւէտ է: Այն աւելի լաւ
հնարաւորութիւններ է ապահովում
պետական կառավարման համար:
Այն աւելի լայն հնարաւորութիւններ
է տալիս երկրի քաղաքացիներին եւ
քաղաքացիական հասարա-
կութեան ներկայացուցիչներին՝ մաս-
նակցելու երկրի կառավարմանը:
Մենք նաեւ կցանկանացինք այնպիսի
պայմաններ ստեղծել, որոնց գէպ-
քում քաղաքացիները բողոքի դուրս
գալու աւելի քիչ պատճառներ կ'ու-
նենալին, քանի այն պայմաններն են,
որոնց նրանք սովորել են»:

ՍՈՒՐԻՈՅ ԵՒ ԱՐՑԱԽԻ ՀԱՅՈՒԹԵԱՆ ԶՈՐԱԿՑԱԿԱՆ ՄԵԾ ՀԱՄԵՐԳ ՓԱՍԱՏԻՆԱՅԻ ՄԵԹՈՏԻՍ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ՄԵԶ

Ամերիկայի Հայ Աւետարան-չական Ընկերակցութեան (A.M.A.A.) եւ տեղուոյ Լարք Երաժշտասոցի միացեալ մեծ համերգն այս տարի տեղի ունեցաւ Շաբաթ 4 Մարտ, 2017, Փաստինացի Մեթետիստ եկեղեցոյ մէջ, ներկայութեամբ շուրջ 800 երաժժտասէր եւ հայրենասէր հասարակութեան:

Սուրբիոյ քաղաքացիական պատերազմի եւ Արցախի ազատագրական պայքարի գոհերուն նուիրուած առյա պատմական համերգէն առաջ եկեղեցոյ կից սրահին մէջ, օրուան նիւթին շուրջ մասնագիտական ելոյթով հանդէս եկաւ երաժշտաբան Տօրիս Մելքոնեան: Ան ամփոփ գիծերով ներկայացուց հոգեհանգիստի բառերը գրող բանաստեղծ Ուկիլիքիտ Օուէնն ու կոմպոզիտոր Պէնճամին Պրիթթընի յօրինումին տուն տուող պատճառը, որ Քովենթի Մայր Տաճարի ութակոծումն էր ու հետեւանքը:

Ապա Պէնճամին Պրիթթընի «Պատերազմի Հոգեհանգիստ» (War Requiem) համերգի կազմակերպիչ կոմիտէի անունով ներկաներուն ողջոյնի խօսքով հանդէս եկաւ ատենապետ Գէն Գէորգեան: Ան իր զօրակցութիւնն ու աջակցութիւնը յայտնեց Սուրբիոյ քաղաքացիական պատերազմի եւ Արցախի ազատագրութեան գոհերու հարազատերուն:

Նահատակներու հոգիներու անդրութեան համար ներկաները յտանկայս ունկնդրեցին Հայ Աւետարանականներու Համաշխարհացին Խորհուրդի Գործադիր տնօրէն՝ Վեր. Դոկտ. Վահան Թութիկեանի ոգեշունչ աղօթքը:

Իր բացման խօսքին մէջ Լարք Երաժշտական Ընկերակցութեան ատենապետ՝ Անտի Թորոսեան ընդգծեց. «Աստեղ Լու Անձելոսի մէջ մեր սիրտերն ու միտքերը չէին կրնար հանգիստ մնալ, քանի որ Սուրբիոյ եւ Արցախի մէջ գոհերը կը շարունակուէին իրնալ: Այսօրուան համերգն իր երաժշտութեամբ նուիրուած է վնասներուն եւ միասնաբար աղօթելու խաղաղութեան համար»:

Մեր գաղութին համար այս ինքնատիպ համերգին իրենց մասնակցութիւնը բերին գոյց նուազախումբեր սննեկային եւ համանուազային, ինչպէս նաեւ գոյց երգչախումբեր, գլխաւոր երգչա-

խումբն ու մանկական «Ծիածան» երգչախումբը: Սոյն միջոցառումի վլխաւոր աստղերն էին տաղանդաւոր մեներգիչներ Շուշան Պարսումեան (սովորանօ) Եղիշէ Մանուչարեան (թենոր) եւ իտուարտ Լէվի (պարիթոն), որոնք իրենց գերազանց կատարումներով մեծապէս տպաւորեցին ներկաները: Այս բոլորն ընդէլուզուած էին վաստակաշատ խմբավար մաեսթրօ Վաչէ Պարսումեանի կախարդական մականին ներքեւ:

Գեղեարուեստական կամ երաժշտագիտական մասնագիտական քննարկում կատարել չէ մեր նպատակը, այլ արժեւորել ու խորապէս զնահատել այս վիթխարի նախաձեռնութիւնը, որ իրապէս բացառիկ յաջողութիւն մըն էր: Արդարեւ «Պատերազմի Հոգեհանգիստը» մէզի ներկայացուեցաւ հասկնալի հայերէն թարգմանութեամբ, որ կը պարզուէր բեմին մօտ գետեղուած պաստառին վրաց:

Լատիներէն եւ անգլերէն լեզուներով հրամցուած երգերն ու անոնց մէջէն արտաքերուած հոգեշունչ խօսքերը, ոսոխին դէմ եղած ատելավառ արտայացութիւններն ու դէպի մահ քարոզները կ'ըսէին. «Աշխարհը պիտի դատուի երբ դատաւորը ատեան նստի»:

Նուազախումբը շեփորներն ու թմբուկներու եւ հարուածային գործիքներու ահագնաշնորհները երգեմն ալ բազմաձայն երգչախումբերու ներգաշնակ ընկերակցութիւնները, մասնակցութեամբ մեներգներու եւ կամ զուգերգներու, յատկապէս մանկական երգչախումբին՝ ներկաները կը փոխադրուէին երեւակայացական այլ աշխարհ մը, ուր կայ պայքար, քանդում, աղաղակ, կանչ ու պաղաստանք, մաղթանք ու աղօթք. «Յաւերժական հանգիստ տուր անոնց, Տէր, եւ թող մշտնջնական լոյս ծագի անոնց վրայ: Թող խաղաղութեան մէջ ննջեն անոնք: Ամէն»:

Համերգի աւարտին ներկաներու մաղթանքն էր որ խաղաղութեան աղաւնին մշտապէս սաւառնի Սուրբիոյ եւ Արցախի մէջ գոհերը կը շարունակուէր ժողովուրդինն է...:

Վարձքը կատար բոլոր կազմակերպիչներուն հովանատուրներուն եւ այս հոյակապ միջոցառումի յաջողութեան սատարողներուն:

Գ. ՄՈՂՈՅԵԱՆ

ԳԱԼՈՒՍ ԿԻՒՊԵՆԿԵԱՆ ՀԻՄԱՐԿՈՒԹԵԱՆ ԱՍՎՈՆԱՅԻՆ «ԶԱՐՄԱՆԱԶԱՆ» ԾՐԱԳԻՐԸ

Գալուստ կիւլաչնկ-
եան հիմնարկութիւնը
արեւմտահայերէնի զար-
գացման իր հնգամեաց
ծրագիրի ծիրին մէջ՝
«ԶԱՐՄԱՆԱԶԱՆ» անու-
նով կրթական աշխատա-
նոցի մը կը ձեռնարկէ, որ
նոյն վայրին մէջ պիտի
համախմբէ իրար ամբող-
ջացնող երկու ճիւղեր:

10 էն 15 տարեկան
մանուկներուն ուղղուած
ամառնացին ճամբար մը
(Լիոնի «Հազար ու մէջ աշխարհ»)
լնկերակցու-
թեան հետ գործակցու-
թեամբ), զուարձալի ու
ստեղծագործական միջա-
վայրի մը մէջ, արեւմտա-
հայերէնի գործածութիւնը
խրախուսելուն նպատակով:

«Հարմանացան» աշխատան
երաժշտութիւն, թատրոն,
պար, գեղարվեստ, խաղ և
մարզմակ մասնագետ խմբակ
ուղղութեամբ

«Հարմանացան» աշխատան
երաժշտութիւն, թատրոն,
պար, գեղարվեստ, խաղ և
մարզմակ մասնագետ խմբակ
ուղղութեամբ

Ֆարարա ամառնային ճամբար
10-էն 15 տարեկան մասնակտու-
թամար, արեւմտահայերէնով
թափանցելով ստեղծարա ու
զուարձակ աշխարհ մը

Ֆարարա ամառնային ճամբար
10-էն 15 տարեկան մասնակտու-
թամար, արեւմտահայերէնով
թափանցելով ստեղծարա ու
զուարձակ աշխարհ մը

Ֆարարա ամառնային ճամբար
10-էն 15 տարեկան մասնակտու-
թամար, արեւմտահայերէնով
թափանցելով ստեղծարա ու
զուարձակ աշխարհ մը

Ֆարարա ամառնային ճամբար
10-էն 15 տարեկան մասնակտու-
թամար, արեւմտահայերէնով
թափանցելով ստեղծարա ու
զուարձակ աշխարհ մը

Ֆարարա ամառնային ճամբար
10-էն 15 տարեկան մասնակտու-
թամար, արեւմտահայերէնով
թափանցելով ստեղծարա ու
զուարձակ աշխարհ մը

Ֆարարա ամառնային ճամբար
10-էն 15 տարեկան մասնակտու-
թամար, արեւմտահայերէնով
թափանցելով ստեղծարա ու
զուարձակ աշխարհ մը

Ֆարարա ամառնային ճամբար
10-էն 15 տարեկան մասնակտու-
թամար, արեւմտահայերէնով
թափանցելով ստեղծարա ու
զուարձակ աշխարհ մը

Ֆարարա ամառնային ճամբար
10-էն 15 տարեկան մասնակտու-
թամար, արեւմտահայերէնով
թափանցելով ստեղծարա ու
զուարձակ աշխարհ մը

Ֆարարա ամառնային ճամբար
10-էն 15 տարեկան մասնակտու-
թամար, արեւմտահայերէնով
թափանցելով ստեղծարա ու
զուարձակ աշխարհ մը

Ֆարարա ամառնային ճամբար
10-էն 15 տարեկան մասնակտու-
թամար, արեւմտահայերէնով
թափանցելով ստեղծարա ու
զուարձակ աշխարհ մը

Ֆարարա ամառնային ճամբար
10-էն 15 տարեկան մասնակտու-
թամար, արեւմտահայերէնով
թափանցելով ստեղծարա ու
զուարձակ աշխարհ մը

Ֆարարա ամառնային ճամբար
10-էն 15 տարեկան մասնակտու-
թամար, արեւմտահայերէնով
թափանցելով ստեղծարա ու
զուարձակ աշխարհ մը

Ֆարարա ամառնային ճամբար
10-էն 15 տարեկան մասնակտու-
թամար, արեւմտահայերէնով
թափանցելով ստեղծարա ու
զուարձակ աշխարհ մը

Ֆարարա ամառնային ճամբար
10-էն 15 տարեկան մասնակտու-
թամար, արեւմտահայերէնով
թափանցելով ստեղծարա ու
զուարձակ աշխարհ մը

Ֆարարա ամառնային ճամբար
10-էն 15 տարեկան մասնակտու-
թամար, արեւմտահայերէնով
թափանցելով ստեղծարա ու
զուարձակ աշխարհ մը

Ֆարարա ամառնային ճամբար
10-էն 15 տարեկան մասնակտու-
թամար, արեւմտահայերէնով
թափանցելով ստեղծարա ու
զուարձակ աշխարհ մը

Ֆարարա ամառնային ճամբար
10-էն 15 տարեկան մասնակտու-
թամար, արեւմտահայերէնով
թափանցելով ստեղծարա ու
զուարձակ աշխարհ մը

Ֆարարա ամառնային ճամբար
10-էն 15 տարեկան մասնակտու-
թամար, արեւմտահայերէնով
թափանցելով ստեղծարա ու
զուարձակ աշխարհ մը

Ֆարարա ամառնային ճամբար
10-էն 15 տարեկան մասնակտու-
թամար, արեւմտահայերէնով
թափանցելով ստեղծարա ու
զուարձակ աշխարհ մը

massis Weekly

Volume 37, No. 9

Saturday, March 11, 2017

Sergey Lavrov: De-Escalation of Karabakh Conflict is Essential for Resuming Substantive Negotiations

MOSCOW (RFE/RL) -- Russian Foreign Minister Sergey Lavrov on Monday called on Armenia and Azerbaijan to take confidence-building measures that would reverse the latest upsurge in fighting around Nagorno-Karabakh.

Speaking after talks with his visiting Azerbaijani counterpart Elmar Mammadyarov, Lavrov said a "de-escalation" of the Karabakh conflict is essential for resuming "substantive negotiations" on its peaceful resolution. He also admitted that the conflicting sides are still far apart on "two or three" elements of a framework peace accord that has for years been advanced by the Russian, U.S. and French mediators.

Lavrov noted that the parties broadly agree on the peace formula envisaging Armenian withdrawal from "districts around Karabakh" and a decision on the disputed territory's status which would "take into account the opinion of the people living there."

"On most of these aspects of a final settlement we have an agreement, but two or three topics, which are key to the final package, are still being discussed," he told a joint news conference with Mammadyarov. "We are still far from seeing a situation where the parties will work out a common approach to these remaining issues."

The chief Russian diplomat did not disclose these sticking points, saying only that he discussed them with Mammadyarov in detail.

Lavrov went on to stress: "In the existing conditions, before we can resume substantive negotiations on settling the remaining issues it is every important to achieve a de-escalation of the situation on the ground which has escalated on the Line of Contact and in the public domain lately."

Ceasefire violations around Karabakh have intensified in recent weeks, with each side accusing the other of using mortars on a daily basis. At least five Azerbaijani soldiers were killed on February 25 in what Karabakh army called Azerbaijani attacks at two sections of the "line of contact" repelled by its frontline troops. The Azerbaijani military denied launching incursions there, despite admitting that its soldiers died in the no-man's land just east of Karabakh.

Lavrov said the two sides should

Continued on page 3

Nagorno-Karabakh Air Defense Forces Shoot Down Azerbaijani Drone

STEPANAKERT -- The anti-air defense forces of Nagorno-Karabakh Defense Army have shot down an unmanned drone belonging to Azerbaijan's military.

The Orbiter drone crossed the country's air border from the east of the Line of Contact at 12:15pm local

time on Saturday, says an official press release by the NKR Ministry of Defense.

The frontline military subdivisions of the Defense Army keep Nagorno-Karabakh's land and air borders under strong control, taking retaliatory action when necessary.

Armenian Genocide Committee Announces April 24 March for Justice in LA

LOS ANGELES—The Armenian Genocide Committee calls upon all segments of our community to join together in a MARCH FOR JUSTICE on Monday, April 24, 2017 at 12pm from the Pan Pacific Park to the Turkish Consulate in Los Angeles as we continue to fight for justice and against the denial of the Armenian Genocide. Organizational leaders in Southern California call upon the Armenian-American community to remain vigilant and active as we continue to voice our collective demands for justice.

It is our belief that our voices are most loudly and effectively heard when they are unified, and to that end, we proudly announce the continued cooperation of community organizations to organize and execute the commemorative activities and demands for justice for this year under the banner of the Armenian Genocide Committee ("AGC") consisting of the organizations and entities listed below.

Armenian Genocide Committee: Western Diocese of the Armenian Church of North America; Western Prelacy of the Armenian Apostolic Church; Armenian Catholic Church of

North America; Armenian Evangelical Union of North America; Armenian Revolutionary Federation; Armenian Democratic Liberal Party; Social Democrat Hunchak Party; Armenian General Benevolent Union – Western District; Armenian Relief Society – Western USA; Homenetmen Western U.S. Region; Armenian Youth Federation; Armenian Assembly of America; Armenian National Committee of America – Western Region; Armenian Council of America; Armenian Bar Association; Organization of Istanbul Armenians; United Armenian Council of Los Angeles; Committee for Armenian Students in Public Schools (CASPS)

Interpol Rejects Azerbaijani Claims

YEREVAN -- The Interpol's National Central Bureau of Azerbaijan released a statement on March 1 addressed to Interpol member states, on issuing international arrest warrants for a group of foreign and Armenian scientists carrying out archeological excavations in Nagorno Karabakh in 2016.

The warrants were issued based on the Azerbaijani Criminal Code's article 116.0.8-3 (violating international humanitarian norms during conflicts), 165.2.2 (violation of copyright rights), 183.2.1 (looting items of special value), 183.2.2, 281.2 (calls against the state) and 318.02 (illegally crossing the state border of Azerbaijan).

On receiving the notices, the National Central Bureau of Interpol of the RA Police submitted the necessary grounds and clarifications to the Gen-

eral Secretariat of Interpol over the fact that the Azerbaijani side makes another attempt to drag Interpol into its political issues, which definitely contradicts Article 3 of the Constitution of the organization ("It is strictly forbidden for the Organization to undertake any intervention or activities of a political, military, religious or racial character) and threatens the reputation and the good name of Interpol.

In its turn, the general secretariat of Interpol found the Armenian law enforcement's information to be grounded, and immediately responded and released statements on the same day to all member states notifying that the information on the mentioned individuals contradicts Article 3 of Interpol's Constitution and international arrest warrant cannot be issued for them.

Rex Tillerson: US Will Continue Supporting Peaceful Settlement of Karabakh Conflict

YEREVA (News.am) -- Foreign Minister of Armenia Edward Nalbandian on Friday talked on phone with U.S. Secretary of State Rex Tillerson.

The Armenian FM congratulated his U.S. counterpart on assuming the post, expressing conviction that their joint efforts will give a new impetus to the quarter-century Armenian-American interstate relations and the high-level friendly cooperation.

Thanking for the congratulations, Mr Tillerson stressed that the U.S. values the warm and strong relations between the two states and is ready to continue the joint work aimed at their further development.

During the phone call, the officials also referred to different issues on the rich bilateral agenda and expansion of trade and economic cooperation. Moreover, they discussed a number of pressing regional and interna-

tional issues.

The U.S. Secretary of State expressed gratitude for Armenia's significant contribution to the international peacekeeping operations. Furthermore, he highly appreciated the circumstance of granting asylum in Armenia to tens and thousands of Syrian refugees.

Apart from this, Edward Nalbandian and Rex Tillerson exchanged views on steps aimed at advancing the process of the Karabakh conflict settlement. The Armenian FM briefed his counterpart on the recent developments in the confrontation zone. In this context, the need for implementing the agreements reached in Vienna and St. Petersburg last year was stressed. Secretary of State Tillerson, for his part, assured that the U.S. will continue to actively support the peaceful resolution of the conflict.

Erdogan Compares German Officials to Nazis

ANKARA — Turkey's president has accused Germany of "fascist actions" in a growing row between the two countries. Recep Tayyip Erdogan hit out after Berlin cancelled rallies designed to woo Turkish voters in Germany ahead of a key referendum.

"I thought Nazism had ended in Germany. Turns out that it's still going on, plain and visible."

Erdogan's remarks have fanned anger across the European Union. Austrian Chancellor Christian Kern has called for an EU-wide ban on campaign appearances by Turkish politicians to avoid member countries coming under pressure from Ankara.

Kern also said talks over Turkey joining the EU should be abandoned.

Turkey's Economy minister has still gone ahead with an albeit reduced meeting in Cologne, campaigning

among 1.4m Turks who live in Germany and can vote in Erdogan's April referendum which will grant the president more powers.

But across Europe there is mounting unease over the president's continuing crackdown following last year's failed coup.

The row has further soured relations between Berlin and Ankara amid mounting public outrage in Germany over the arrest in Turkey of a Turkish-German journalist. The government has accused the reporter of being a member of the outlawed Kurdish militant group PKK.

Erdogan has called the journalist — who works for well-established German newspaper Die Welt — a "German agent" and accused Germany of "aiding and harboring terror". German officials said such allegations were absurd.

Zangi: Armenian Challenge to Skype, Viber and WhatsApp

YEREVAN (Armradio) — Zangi represents Armenia at 2017 Mobile World Congress (MWC) in Barcelona. Attended by a number of telecommunications companies of the world, MWC is the world's biggest and best mobile industry event.

It provides IT companies worldwide with an opportunity to showcase their innovations, establish business ties, promote their production and follow global trends.

Established in 2013, Zangi began its life by developing cutting-edge com-

Kyrgyzstan Refuses to Join Ant-Armenian Declaration

ISLAMABAD -- Azerbaijan on Friday criticized Kyrgyzstan for refusing to fully back a joint declaration by Muslim states that voices support for Baku's position on the Nagorno-Karabakh conflict.

The Economic Cooperation Organization (ECO), a loose grouping of Azerbaijan, Turkey, Iran, Pakistan and six other Central Asian nations, adopted the declaration at a summit held in Islamabad on Wednesday.

The Azerbaijani Foreign Ministry revealed that the Kyrgyz president refused to sign "political provisions" of the document.

One of them calls for a resolution of the Karabakh conflict that would be based on "the principles of respect for sovereignty and territorial integrity," a clear reference to Azerbaijani sovereignty over Karabakh.

"Kyrgyzstan's position is absolutely incomprehensible," the Azerbaijani Foreign Ministry spokes-

man, Hikmet Hajiyev, told the Trend news agency. "Such a position raises the serious question of into whose hands it plays."

Like Armenia, Kyrgyzstan and two other former Soviet republics aligned in the ECO -- Kazakhstan and Tajikistan -- are members of the Russian-led Eurasian Economic Union and Collective Security Treaty Organization (CSTO). They have repeatedly signed pro-Azerbaijani declarations by Muslim and Turkic states in the past, prompting strong criticism from Armenia.

The CSTO heads of state issued a different statement on the Armenian-Azerbaijani dispute when they met in Yerevan in October last year. The statement backed the U.S., Russian and French mediators' pursuit of a Karabakh settlement based not only on territorial integrity of states but also peoples' right to self-determination. The latter principle has long been championed by Armenia.

Red Cross and Consulate General of Armenia Ink a Memorandum of Understanding

LOS ANGELES -- The Consulate General of the Republic of Armenia in Los Angeles and the American Red Cross Los Angeles Region have entered into a Memorandum of Understanding.

"We're delighted to have formalized our relationship with the Consulate General. This agreement spells out how the Consulate General of Armenia and the Red Cross can work together to provide assistance during disasters, such as reconnecting loved ones, here in Los Angeles and in Armenia," said

Jarrett Barrios, CEO American Red Cross Los Angeles Region.

With one of the largest concentrations of Armenian's living in the Los Angeles area, notably Glendale, this Memorandum seeks to meet the disaster caused emergency needs, and promote and support disaster preparedness efforts of the Armenian community in Los Angeles region.

The documents was signed by deputy general consul Valery Mkrtumyan and Jared Berrios.

The Messenger available on iOS and Android, offers users anywhere an extremely useful commu-

nication tool.

Continued on page 3

Ümit Kurt Explores Turkey's Laws on Armenian Genocide-Era Dispossession Cases

WASHINGTON, DC -- Dr. Ümit Kurt, a Post-Doctoral Fellow at Harvard University's Center for Middle Eastern Studies, outlined the complex laws promulgated by Turkey to systematically dispossess Armenians of their properties during and after the Armenian Genocide, in a February 28 talk at George Washington University Law School.

"We were honored to partner with George Washington University Law School and Dean Susan Karamanian on the lecture by Dr. Ümit Kurt, which has revealed many important questions about Armenian property claims that the Armenian Legal Center for Justice and Human Rights will continue to systematically pursue," Kate Nahapetian, Executive Director of the Armenian Legal Center noted.

"One of the many unsettled consequences of the Armenian Genocide is the status of the property once held by the Armenians. Dr. Kurt provided critical insight into the laws and practices

of the Ottoman Empire as they related to the property of Armenians and their continuation under the Republic of Turkey. His work relied on important original sources and shed new light, in particular, on the liquidation of Armenian assets," explained Susan Karamanian, Associate Dean for International and Comparative Legal Studies at George Washington University Law School, who hosted the talk.

In his talk, Dr. Kurt noted that the state-orchestrated plunder and impoverishment of victims was an integral aspect of the Armenian Genocide. "Despite widespread incidents of private plunder and corruption, there is no doubt that the seizure of Armenian property was primarily state-orchestrated genocide.... By losing all their ... assets... [Armenians] were turned from existence to non-existence," Dr. Kurt explained. The impoverishment of the victim ensured that they would not be able to return to their native lands and helped fund the genocide machine.

Hayastan All Armenian Fund Marks 25th Anniversary

YEREVAN -- Today marks the 25th anniversary of the founding of the Hayastan All-Armenian Fund.

On March 3, 1992, with the goal of consolidating the resources and capabilities of the worldwide Armenian community for the development and strengthening of Armenian statehood, the first president of Armenia, Levon Ter-Petrosian issued a decree establishing the Hayastan All-Armenian Fund.

On May 16, 1992, the fund's 24-member Board of Trustees issued a statement, which said, "A devastating earthquake, thousands of homeless refugees, a dire situation faced by the Armenian population of Artsakh, an economy in shambles, and unrelenting blockades of the homeland: these and many other difficulties can be overcome only through the synergistic mobilization of the resources and efforts of the entire Armenian nation, and through united and harmonious work. Actively supporting the development and strengthening of Armenian statehood, which is the main prerequisite for the survival and prosperity of the Armenian people, and contributing to the economic, scientific, educational, spiri-

tual, and cultural development of the homeland must be an honor and a matter of duty for each and every Armenian."

"Today, in the 25th year of its existence, the Hayastan All-Armenian Fund encompasses affiliates across the globe, legions of volunteers devoted to its patriotic mission, benefactors and grassroots donors who view the development of the homeland as a sacred duty, and a wide range of vitally important projects that have been implemented through collaborative work. In the past quarter century, thanks to the powerful unity of Armenians throughout the world, the Hayastan All-Armenian Fund has carrie

The dispossession did not stop after the fall of the Ottoman Empire, but continued into the new Turkish Republic. Dr. Kurt explained that both the Ottoman Committee of Union and Progress (CUP) and Turkish Republic's Kemalist leaders concocted ways to make the illegal process of property confiscation look legal through complex laws, regulations and decrees.

For instance, the first act of the new Turkish Republic's Kemalist government was to annul provisions meant to return properties to Armenians. The Kemalist government brought back the liquidation laws of the Ottoman perpetrators and even expanded them.

After the Lausanne Treaty was signed, which required the return of confiscated properties, Turkey created a virtual wall that prohibited Armenians' return and ability to reclaim their assets, Dr. Kurt observed.

Convoluted laws and regulations were used, once again, to consolidate the fruits of the genocidal crime. Dr. Kurt focused on the US-Turkey Compensation Agreement of 1934 as an example of this. After the genocide, Armenians, who had not received Ottoman permission to become naturalized American citizens, were, for practical purposes, stripped of Turkish citizenship rights and prohibited from returning. However, when the United States tried to resolve their property claims through the US-Turkey Compensation Agreement of 1934, Turkey insisted that Armenian American claims be excluded, refusing to recognize their US citizenship. As a result, Americans of Armenian heritage were denied justice in both their adopted and native countries.

Dr. Kurt also touched on the issue of archival records, noting that the abandoned properties and liquidation commissions set up to dispose of Armenian properties kept meticulous records, but these records are still inaccessible. Dr. Kurt tried unsuccessfully for more than a year to gain access. He was able to publish one record from the

commissions, which was maintained by an Armenian family, that detailed the properties down to the spoons and knives that were taken and to whom they were sold.

As for the Land Registry records, which are well-organized and can provide a detailed history to Armenian heirs of their families' properties, Dr. Kurt explained that plans in 2005 to make them publicly accessible were quickly prohibited by Turkey's National Security Committee.

Ümit Kurt received his Ph.D. from Clark University, History Department, in 2016. He got his MA and BA degrees in Turkey at Sabanci University and Middle East Technical University respectively. He taught in the Faculty of Arts and Science in Sabanci University and has been a visiting professor in the Armenian Studies Program at California State University. He has published numerous articles on confiscation of Armenian properties during the genocide. More details about Ottoman and Turkish laws surrounding the plunder of Armenian assets can be found in his latest book with Taner Akcam, *The Spirit of the Laws: The Plunder of Wealth in the Armenian Genocide* (New York and Oxford: Berghahn Books, 2015).

The Armenian Legal Center for Justice and Human Rights (ALC) fights to redress human rights violations emanating from the Armenian Genocide that continue to this day and undermine stability in a region that has for far too long been marred by policies founded on genocide, not human rights and justice. ALC promotes scholarship on the legal avenues for addressing the challenges emanating from the Armenian Genocide, in addition to pursuing cases in national and international courts, while promoting the protection of Armenian cultural heritage through the return of stolen properties and artifacts.

Sergey Lavrov

Continued from page 1

specifically implement confidence-building measures that were agreed by the Armenian and Azerbaijani presidents at their last two meetings held in May and June 2016. Those included the deployment of more OSCE observers and international investigations of armed incidents on the frontlines. Yerevan says that Baku is reluctant to

implement these safeguards.

Mammadyarov on Monday praised Moscow's "very serious steps" on Karabakh and said he is encouraged by his "detailed" discussions with Lavrov regarding "which direction we should move." He said progress in the negotiation process hinges on Armenia's acceptance of "proposals that are on the table." He did not elaborate.

Zangi: Armenian Challenge

Continued from page 2

"The Armenian application Zangi challenges Skype, Viber and WhatsApp," Prime Minister Karen Karapetyan said in a Facebook post.

Zangi CEO & Founder Vahram Martirosyan says they will return to Armenia with new agreements and a large cooperation packages that will open new perspective for the country and will make it better known in the IT world. New contracts will help create

new jobs, as well.

Speaking to Public Radio of Armenia, Vahram Martirosyan assured that communicating through Zangi is 'completely safe.' The application does not store any data about users anywhere. "Therefore, even if the system is hacked, none of the users will be affected," he said.

"The Armenian pavilion has been popular among visitors. Many have downloaded and tested the app over four days," Vahram Martirosyan said, speaking through Zangi.

Armenian Language in the Digital Age: The Projects Funded

CALOUSTE GULBENKIAN FOUNDATION ARMENIAN COMMUNITIES

LISBON -- The Armenian Communities Department of the Calouste Gulbenkian Foundation launched an open call for proposals in 2016 pertaining to information technologies and the Armenian language. More specifically, it sought to fund three types of projects: to create a Western Armenian National Corpus (WANC), along with a universal Armenian spellchecker; to develop various digital and interactive resources for teaching purposes, specifically in the diasporan context; and to generate online content by encouraging literary production in both Western and Eastern Armenian.

In total 17 proposals from 13 entities were submitted and reviewed by an expert selection committee comprised of three members from the Armenian Communities Department and two independent experts from the Instituto Superior Técnico in Lisbon. The submitted initiatives were evaluated on multiple levels: technology, content, budget and human resources.

The selection process was demanding given the high quality of the proposals received. The expert committee had to make some difficult decisions. Unfortunately, only a handful of projects could be supported. The Armenian Communities Department would like to thank all the individuals and organizations who submitted projects.

Below are the four initiatives selected by the expert committee which are being funded by the Armenian Communities Department.

A. Spell-checker and Western Armenian Text Corpus - Support is

being provided for the development of a universal Armenian spellchecking programme, in both Western and Eastern Armenian, which will work with all major computer programmes and mobile apps. A Western Armenian text corpus will also be developed, modelled after current state-of-the-art corpora. Submitted jointly by HySpell and Nayiri.com.

B. Parastan.fr - A free online bilingual thematic dictionary (French-Western Armenian) designed to provide up-to-date lexical information on all domains. Support is being provided to include more words, expressions, a morphological engine and the possibility to filter the lexicon according to language level. Submitted by INALCO.

C. Calfa.fr - A free online digital Armenian platform focusing on classical Armenian. Support is being provided to increase the lexical database, create new features such as an automatic translator and, importantly, to develop an OCR specialized for Armenian manuscripts. Submitted by Chahan Vidal-Gorène (Association pour l'Arménien Classique).

D. "Young Mash project" - A graphic novel to be written with the input of young Armenians from around the world. Support is being provided for the creation and publication of an online serialized participative graphic novel which will recount the fictional youthful adventures of Mesrop Mashots, the inventor of the Armenian Alphabet in the 5th century AD. Submitted by Tumo Center for Creative Technologies .

Dr. Yvette Hovsepian Bearce to Lecture about the Syrian Refugee Crisis

GLENDALE -- Middle East Scholar, Dr. Yvette Hovsepian Bearce will present a special lecture titled, A New Perspective on the 2015 Syrian Refugee Crisis: Germany's Response and the 7 Differing Opinions About Refugees, including the Response of Armenia and the Armenian Community in Munich on Tuesday, March 14, 2017 at 7:30pm at Abril Bookstore - 415 E. Broadway, Glendale, CA. Opening remarks will be given by Fr. Vazken Movsesian. Admission is free.

As Chancellor Angela Merkel opened the German borders to welcome the influx of refugees into Germany, different reactions were expressed throughout the country by German citizens and foreign nationals. This lecture discusses the seven differing opinions that existed in Germany in the Fall of 2015 and how these views shifted in 2016, following terrorist attacks in Europe and rise of crimes committed by refugees. Hovsepian Bearce will share tender stories of how ordinary Germans responded to their government's

call to help humanity in crisis, and how they struggled to find ways to help refugees settle in Germany and become members of their society. She will also share stories of the Armenian community in Munich—as one of the five European cities on the migration frontline—their perspective and response to this humanitarian crisis. While many regional and European countries were at the fore-

NAASR Lecture by Dr. Owen Miller to Shed New Light on 1894 Massacre in Sasun

BELMONT -- Dr. Owen Miller of the Institute for Liberal Arts & Interdisciplinary Studies, Emerson College, will give a lecture entitled "The Massacre in the Sasun Mountains (1894): Interpretations of Violence at the End of Empire," on Thursday, March 16, 2017, at 7:30 p.m., at the National Association for Armenian Studies and Research (NAASR) Center, 395 Concord Ave., Belmont, MA 02478. This will be Dr. Miller's first lecture in the Boston area.

In the late summer of 1894, several battalions of Ottoman soldiers were ordered into the mountains of Sasun, south of the fertile plains of Moush, in current day southeastern Turkey. The commander of the troops, Colonel Ismail, gave orders for battalions to be assembled into a square. Just that morning, Colonel Ismail had been given direct orders from Abdulhamid II himself to destroy the Armenian bandits who were operating in these remote mountains.

After this order was given, the soldiers advanced on the villages of the Shadakh valley in the Sasun Mountains. The entire Armenian population of the region was regarded as rebellious and one to two thousand men,

front of welcoming refugees, Hovsepian Bearce will elucidate Armenia's gracious response to the Syrian refugee crisis.

As a former political and religious refugee in Germany herself, Hovsepian Bearce will share her story of her family's flight from Iran post 1979 Islamic Revolution and 1980-88 Iran-Iraq War. She will talk about her life as a young woman in Germany's refugee camps. Now, 31 years later, as an American citizen she returns to Germany to give back to the country that once gave her refuge during a major political crisis in her life.

Dr. Yvette Hovsepian Bearce is a Middle East scholar specializing in contemporary Iranian politics. She is also a political and cultural advisor to various academic and religious delegations traveling to Iran. She frequently serves as a guest lecturer on current developments in Iran and the Middle East. Her book, *The Political Ideology of Ayatollah Khamenei: Out of the Mouth of the Supreme Leader of Iran* was published by Routledge in 2015 as a volume in the UCLA Center for Middle East Development

women and children were murdered.

Scholars who work within the vein of Ottoman Studies usually present the 1894 Sasun violence as the first major rebellion of Armenian nationalists against the State. Alternatively, many scholars in Armenian Studies have presented the 1894 events as the first major episode of Ottoman State mass violence against its Armenian populace. Both perspectives view the violence as an outcome of competing nationalisms. In this lecture, Dr. Owen Miller will examine what is unaddressed by the dueling perspectives, along with a detailed account of why the violence took place, and how it is remembered.

Dr. Owen Miller is an affiliated faculty member at the Institute for Liberal Arts and Interdisciplinary Studies at Emerson College in Boston. He is a graduate of the University of California, Santa Cruz, and holds an MA and PhD in history from Columbia University. His 2015 dissertation was entitled "Sasun 1894: Mountains, Missionaries and Massacres at the End of the Ottoman Empire."

For more information about Dr. Miller's talk, contact NAASR at 617-489-1610 or hq@naasr.org.

series. It has received very positive reviews by both scholars and policymakers. Her scholarly research and teaching focus on contemporary Middle Eastern and Iranian history and politics, American politics and the Middle East, US Diplomacy and Iranian political psychology, Islamic history, and Shi'i political thought. Her book in progress is on the subject of Iranian youth. Hovsepian Bearce was born in Iran where she earned her high school diplomas in Armenian Studies from the Armenian Ministry of Education and Business Accounting from the Ministry of Education of the Islamic Republic of Iran. She earned an A.A. from Glendale Community College; a B.A. in Business from California State University, Northridge; an M.A. in Theology from Fuller Theological Seminary in Pasadena, California; and a Ph.D. in Islamic Studies from the University of California, Los Angeles. She speaks Armenian, Persian Farsi, Dari, Tajiki, German and Arabic and conducts research in Hebrew, Spanish and French.

Presented by Abril Bookstore and In His Shoes.

ՍԻՆ ԽՈՍՏՈՒՄՆԵՐ - Դ -

Փարիզի հաշտութեան խորհրդաժողովին մասնակիցները

ՈՍԿԱՆ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ

Համաշխարհային առաջին պատերազմի աւարտին, յաղթական դաշնակից երկիրները 28 Յունիս 1919-ի Փարիզի հաշտութեան խորհրդաժողովին (Paris Peace Conference), որ ծանօթ է նաեւ Վերսայի հաշտութեան խորհրդաժողով անունով (Versailles Peace Conference), հաշտութեան պայմաններ պարտադրեցին պարտեալ կողմերուն։ Երեսուներկու տարբեր երկիրներ մասնակցեցան այս խորհրդաժողովին, որուն կարեւորագոյն որոշումներն մէկը եղաւ Ազգերու Լիկացին (League of Nations) ստեղծումը։ Ահաւասիկ այս ժողովին էր որ հայկական պատուիրակութիւնը ներկայացուց 3.7 պիլիոն տոլար արժողութեամբ (այսօրուան արժողութեամբ 51 պիլիոն Ամերիկան տոլար) հսկայական ցուցակ մը՝ Հայ Եկեղեցին բռնագրաւուած ու կողոպտուած կալուածներու։ Իսկ Փետրուար 1920-ին ներկայացուց ա'յլ ցուցակ մը հայ ժողովուրդին բռնագրաւուած եւ կողոպտուած կալուածներուն։ Օսմանեան պետութեան կողմէ։

Խորհրդաժողովին յանձնուած ցուցակները յատակօրէն կը ներկայացնէին Օսմանեան պետութեան կողմէ կործանուած 2000 Եկեղեցիներու եւ 200 վանքերու ցանկ մը, ինչպէս նաեւ նիւթական հատուցման պահանջ՝ բոլոր կողոպտուած, բռնագրաւուած, կործանուած եւ սեփականացուած անձնական կալուածներուն համար։ Թրքական պետութիւնը ոչ մէկ ձեւով պատասխանէց ներկայացուած խնդրագրին եւ հետեւաբար հատուցման հարցն ալ մնաց թուղթի վրայ։

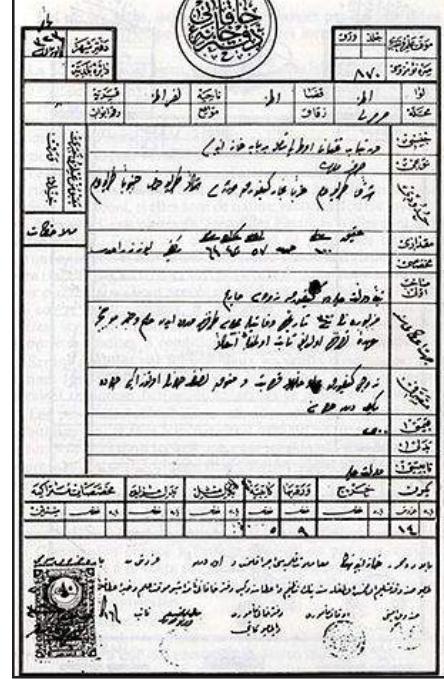
Բռնագրուած հայկական կալուածներուն հարցը ներկայացուեցաւ զանազան այլ խորհրդաժողովներու մէջ եւս։ Օրինակի համար, Պաթումի 4 Յունիս 1918-ի խորհրդաժողովին, Սեւրի 10 Օգոստոս 1920-ի խորհրդաժողովին, ուր շատ յատակ կերպով, նամանաւանդ 144-րդ յօդուածի տրամադրութեան համաձայն, թուրքիա պարտաւոր էր չեղեալ նկատել, ջնջել իր կալուածներու բռնագրաւուած օրէնքը։ Դժբախտաբար սակացն այս բոլորը չգործադրուեցան եւ ամէն ինչ խորտակուեցաւ Լօգանի 24 Յուլիս 1923-ի խորհրդաժողովով։

Բոլորիս ծանօթ է ա'յն իրողութիւնը, որ հայերէն բռնագրաւուած կալուածաթուղթերը ինչպէս նաեւ հայկական ցումարներ (ոսկի, արծաթ, աղամանդ եւ թանկագին այլ քարեր) ի պահ դրուեցան օսմանեան, գերմանական եւ աւստրիական դրամատուներու մէջ։ Այս մասին իրենց վկայութիւնները կուտան Անգլիոյ արտաքին գործոց նախարարներ՝ Սթէնլի Պոլտուին եւ Հերպլը Հէնրի Ասքուիթ (Stanley Baldwin, H. H. Asquith), թէ երեսուն հազար քիլոկրամ ոսկի օսմանեան կառավարութեան կողմէ

անոնք որոնք չկրցան վճարել իրենց վրայ դրուած անմարդկային ծանր հարկերը, պարտաւորուած եղան աճուրդի միջոցաւ ծախելու իրենց կալուածները շուկայական գիներէն շատ աւելի պակաս արժէքով։ Իսկ անոնք որոնք չկրցան ծախել, կառավարութիւնը բռնագրաւեց անոնց կալուածները, փոխան հարկային վճարումի։

Այս տիսուր դէպքերուն յաջորդեցին Պոլսոյ մէջ 6-7 Մեպտեմբեր 1955-ի խուժանային յարձակումները մասնաւորաբար հայերուն յոյներու դէմ։ Այս բոլորին արդիւնքը եղաւ այն, որ հայ գաղութը կորսանցուց աւելի քան 1400 կալուածներ - ներառեալ՝ եկեղեցիներ, դպրոցներ, բնակելի շէնքեր, հիւանդանոցներ, ամառնային ճամբարներ, գերեզմանատուներ եւ որբանոցներ - որոնք արձանագրուած էին 1936-էն ետք։

Այս տիսուր դէպքերուն յաջորդեցին Պոլսոյ մէջ 6-7 Մեպտեմբեր 1955-ի խուժանային յարձակումները մասնաւորաբար հայերուն յոյներու դէմ։ Այս բոլորին արդիւնքը եղաւ այն, որ 5317

Հայկական կալուածներու բռնագրաւման իրամանագիր

կալուածներ (4214 տուն, 1004 աշխատանոց, 73 եկեղեցի, 2 վանք, 1 սինակով, եւ 26 դպրոցներ) աւերուեցան։ Թուրք պետութեան համաձայն, յարձակող խուժանները, մօտաւորապէս 25 միլիոն տոլարի, անգլիական աղբիւրներու հաշուարկութեամբ՝ աւելի քան 200 միլիոն տոլարի, իսկ Միացեալ Ազգերու հաշուարակութեամբ 150 միլիոն տոլարի վնաս պատճառեցին։

Այս բոլորին վրայ եկաւ աւելնալու 1960-ի թիւ 903 նոր օրէնքը, որուն համաձայն՝ հայեր չէին կրնար ունենալ նոր հաստատութիւններ եւ ոչ ալ կրնային գնել կամ կոսակել կալուածներ։ Այս բոլորը անշուշտ հակառակ էին Լօգանի խորհրդաժողովին մէջ արձանագրուած փոքրամասնութիւններու իրաւունքին, ինչպէս նաեւ Մարդկային իրաւանց ամսագիծը չիրականացաւ եւ կեանքի չկոչուեցաւ։ Պէտք է հաւատալ սին խոստումներու...։

Եւրոպական Խորհրդաժողովի (European Convention of Human Rights) տասնմէկերորդ յօդուածին, որուն համաձայն «ազատութիւն կը չնորդուէր» բոլոր անոնց, որոնք կը փափաքին կազմակերպութիւններ ունենալ եւ ժողովներ գումարել։

1974-ի նոր օրէնքով, ոչ իւլյամներ պիտի չկարենային յաւելեալ կալուածներ ունենալ, բայց անոնցէ որոնք արդէն կալուածներ ունէին արձանագրուած իրենց անուան տակ 1936-ին։ Այս նոր օրէնքին ամսաւորաբար հայերուն յոյներու դէմ։ Այս բոլորին արդիւնքը եղաւ այն, որ հայ գաղութը կորսանցուց աւելի քան 1400 կալուածներ - ներառեալ՝ եկեղեցիներ, դպրոցներ, բնակելի շէնքեր, հիւանդանոցներ, ամառնային ճամբարներ, գերեզմանատուներ եւ որբանոցներ - որոնք արձանագրուած էին 1936-էն ետք։

Այս բոլորով ուզեցինք ցոյց տալ, որ այս դիտաւորեալ բոլոր դժուարութիւնները ստեղծուեցան հայերու վիճակը դժոխային դարձնելու համար թուրքիոյ մէջ։ Եւ այս բոլորին որպէս հետեւանք՝ ո'չ մէկ հայկական նոր եկեղեցի կառուցուեցաւ ամբողջ թուրքիոյ տարածքին։ Գոյութիւնն ունեցող բոլոր եկեղեցիներն ակառուցաներ իրենց նոր եկեղեցին, բայց ատիկա չիրականացաւ երբ ասորիներ իմացան, թէ ա'յն հողը որուն վրայ պիտի կառուցանէին իրենց եկեղեցին՝ նախապէս եղած էր լատինական գերեզմանատուն։

Թող տարօրինակ չժուի մէկը ընթերցողներուն երբ կ'արձանագրենք այստեղ, թէ 15 Յունիս 2012 թուականը։ Միայն Դեկտեմբեր 2012 թուականին արտօնուեցաւ որ ասորիներ կառուցանեն իրենց նոր եկեղեցին, բայց ատիկա չիրականացաւ երբ ասորիներ իմացան, թէ ա'յն հողը որուն վրայ պիտի կառուցանէին իրենց եկեղեցին՝ նախապէս եղած էր լատինական գերեզմանատուն։

Այս բոլորին վրայ եկաւ աւելնալու 1960-ի թիւ 903 նոր օրէնքը, որուն համաձայն՝ հայեր չէին կրնար ունենալ նոր հաստատութիւններ եւ ոչ ալ կրնային գնել կամ կոսակել կալուածներ։ Այս բոլորը անշուշտ հակառակ էին Լօգանի խորհրդաժողովին մէջ արձանագրուած փոքրամասնութիւններու իրաւունքին, ինչպէս նաեւ Մարդկային իրաւանց ամսագիծը չիրականացաւ եւ կեանքի չկոչուեցաւ։ Պէտք է հաւատալ սին խոստումներու...։

AN EXTRAORDINARY ART EXHIBITION
BY RENOWNED ARTIST

SHMAVON SHMAVONYAN

MARCH 10-12, 2017

OPENING RECEPTION
FRIDAY, MARCH 10, 7 - 11PM

EXHIBIT WILL REMAIN OPEN
SATURDAY, MARCH 11, 7 - 11PM
SUNDAY, MARCH 12, 11AM - 6PM

A.G.B.U.
VATCHE & TAMAR
MANOUKIAN CENTER
BOAJIAN HALL
2495 E. MOUNTAIN ST.
PASADENA, CALIFORNIA 91104
FOR MORE INFORMATION,
PLEASE CALL 626-794-7942

ՀԻՒՐՎԱԾԻ ՀԱՅ ՄԱՐԴԸ

Ա. ԿՈՐԻՒՆ

Հրատէրով գտնուում էի ծա-
նօթներիցս մէկի տանը՝ մէծահա-
սակների շնչքում։ Նա իր սիրելի
կնոջ մահից յերոյ մենակ է ապ-
րում, կնոջ մէծ լուսանկարը շրջա-
նակած է պատից կախ ժպտուն
հայեացքով, նա այդ նկարով երկար
տարիների ամուսնութեան կեանքը
պահում է անմոռանալի՝ պայծառ
յիշատակ։ Նա ութսուն տարիքը
շրջանցել է չկորցնելով իր մտային
զգօնութիւնը եւ ֆիզիքական աշ-
խուժութիւնը։ Զրոյցի ընթացքում
խօսք գնաց հայի հիւրասէր լինելու
մասին, դիմեցի իրեն կարծիքն
իմանալու համար.

-Ծեսնեմ, դու ի՞նչ կ'ասես
հայի կենցաղային բնաւորութեան
էս մէկ խառնուածքի մասին.

-Եսոչ թէ որպէս հայ մարդ եմ
յայտնում իմ կարծիքը, այլ որպէս
անկողմնակալ մէկը, պիտի ասեմ,
որ հայը թէ՝ հիւրասէր է եւ թէ՝
հիւրընկալ, ծանօթ-անծանօթին
սրաբացօրէն հիւրասիրում է առանց
ակնկալիքի, այս յատկութիւնը ար-
դիւնքն է մեր պապերից փոխանց-
ուած բարեհոգութեան եւ ազնուա-
հոգութեան մարդկային արժանիք-
ներով, պէտք չէ այն հացփոխու-
թեան հետ սիսալուել:

-Համաձայն եմ անկասկած,
չէ՞ որ մենք հայերս հնադարեան
ժողովուրդ ենք, եթէ առաջինը
չենք, ամենահներից ենք: Այս հար-
ցը առաջ քաշելով կ'ուզեմ ասել որ
դարերի հոլովոյթում հայ ժողո-
վուրդը կազմաւորել է հարուստ
մշակոյթ թէ՛ արուեստի, թէ՛ բար-
քերի, նիստ ու կացի, խառնուածքի
եւ նկարագրի դիտանկիւնից: Հա-
յութիւնն իր ուրոյն ու ինքնատիպ
մշակոյթի շնորհիւ է գոյատեևել
յաղթահարելով ահաւոր դժուա-
րութիւններ բարձր դասելով մարդ-
կային բարոյական եւ հոգեկան
արժէքները: Հիւրասիրութեան
գեղեցիկ բարեմասնութիւնը մէկ
ծալքն է մեր բարոյական արժէք-
ների:

-Այո՛, արդարեւ ացլպէս է,
մենք պիտի հապարտանանք մեր
մշակոյթով, հիւրասէր լինելնե-
րուս համար էլ: Իմ կեանքում շատ-
շատ հիւրասիրութեան առիթներ
են պատահել, նոյնիսկ՝ անծանօթ
հայի կողմից, որոնցից մէկին եմ
անդրադառնում: Խորհրդային
կարգերի օրօք իմ հրաւէրով Քենա-
կալս կնոջ հետ իրանից տուրիստ-
զբոսաշրջիկ էին եկել էջմիածին
ջեղ մօռ:

անվեհերօրէն, ինչպէս նաեւ պա-
հանջատիրութեան քաղաքականու-
թիւնը շարունակում է հասնելո-
համար իր արդարացի իրաւունք
ների ձեռքբերման:

-Քո ակնարկդ շատ իրաւացյ
է, սովետի օրօք տարբեր էր, Արցա-
խի եւ Նախիջենանի մասին լուրեր
չէր հաղորդւում եւ հաղորդակցու-
թեան կապը արգելուած էր, ամէ
ինչ պահում էր ծածուկ, Նա-
խիջենան հասանեած էր Ար-

-Կարելի է ասես ի՞նչ թուա-
կանի էր այս :

կասի էր այդ: -կարծեմ 1980-82 թուական-ներին էր, մօտաւորապէս երկաթէ դռները բացուած: Ամուսն առաջին ամիսն էր, մերոնց հետ միասին օդանաւով թուանք Մոսկուա շրջագայութեան համար: Երեկոյց եան գնացել էինք Մոսկուայի «Արբաթ» ճաշարանը (կլուալ), սեղաններից մէկում տեղ գրաւեցինք, էղ ըոպէներին մի խումբ մարդիկ էլ եկան մեզանից քիչ հեռու սեղանները միացնելով տեղաւորուեցին, նրանք ռուսերէն էին խօսում: Նուագախումբ կար, նուագում եւ երգում էին: Քիչ անց այդ խմբից մի շենք ու շնորհքով երիտասարդ մօտեցաւ մեզ հայերէնով ասաց: -Ապեր ջան, ձեր սեղանը նուագախմբի դէմ-դիմացը լինելով խանգարում է մեզ, ինդրում եմ ձերն էլ միացրէք մեզ: Ուրախացանք, որ մեզ հետ խօսողը հայ է, սիրով ընդառաջեցինք: Մեր կեր ու խու-

մի հետ զուգընթաց հնչում էր հայերէն նուազներ ու երգեր հայ երիտասարդի փոխանցած նուէր ուուրլիներով նուազախմբին: Մեր սեղանը բուրում էր բերք ու բարիքով, որն ուտում էինք, որն կենաց էինք խմում ապրելով հաճելի ժամեր: Մեր մեկնելու ժամանակ հայ երիտասարդը թոյլ չտուեց սեղանի հաշիւը փակենք, ասելով.-Դուք իմ հիւրն էք: Տեղեկացայ ով լինելը ասաց.-Լենինականցի եմ: Յաջորդ օրը գնացինք «Բաքու» կոչուած ճաշարանը, էլի հանդիպեցինք նոյն երիտասարդին, այս անգամ էլ նրա հիւրը դարձանք: Արդէն քանի տարիներ են անցել, նրա կերպարը անմոռանալի մտապատկերումս է, յոյս ունեմ, մի օր նրան տեսնեմ եւ յատուկ յարգանքի արժեցնեմ:

-Հետաքրքիր հանդիպում, պի-
տի ասեմ որ ամէն մարդու այսպի-
սի բախտ չի վիճակում։ Մէկի
արած բարիքը չմոռանալ, միշել եւ
երախտագիտ մնալ, դա եւս բարո-
յական արժէք է եւ դրուտանքի
արժանի, բայց մի բանը ինձ ան-
հանգստացրեց, այն որ ինչո՞ւ «Բա-
քու» ճաշարան, չէ որ Բաքուի
տիրակալները մեզ հայերիս ահա-
ւոր տառապանքներ են պատճառել
եւ դեռ կատարում են, սպանու-
թիւններից եւ հայտառութիւնից բա-
ցի մեր գոյութեան սպառնալիքներ
են հնչեցնում, չեն ուզում ճանաչել
Արցախը հայերին պատկանող իրա-
ւացիութիւնը, ինչո՞ւ այս ան-
մարդկայնութիւնը եւ ընչաքաղց-
ագահութիւնը։ Բաւ է այլեւս, անց-
եալում մեր հարեւանները մեզ
ճնշել, մեր գլխին տուել, մեզ
կեղեքել, մեզ թալանել, մեզ կոտո-
րել են, ե՞րբ պիտի նրանք մարդ
դառնան, մեր արդար պահանջնե-
րին ականջալուր լինեն եւ շրջա-
հայեաց բարի դրացիական յարա-
բերութիւն ունենան։ Ժամանակնե-
ը փոխուել են, հայութիւնը ամէն
ինչ գիտակցում է, որ տարածաշր-
ջանում գոյատեւելու համար ամե-
նայն գնով իրեն պիտի պաշտպանի,
ինչպէս անում է հայկական բանակը
անվեհերօրէն, ինչպէս նաև պա-
հանջատիրութեան քաղաքականու-
թիւնը շարունակում է համենելու
համար իր արդարացի իրաւունք-
ների չեղ որէո՞ւն։

-Քո ակնարկդ շատ իրաւացի
է, սովետի օրօք տարբեր էր, Արցա-
խի եւ Նախիջեւանի մասին լուրեր
չէր հաղորդվում եւ հաղորդակցու-
թեան կապը արգելուած էր, ամէն
ինչ պահում էր ծածուկ, Նա-
խիջեւանը հայաթափում էր, Ար-
ցախի բնակչութիւնը նոյնպէս
զրկանքի եւ ճնշուածութեան մէջ
էր ապրում, որ լքի հայրենի տունը,
իսկ այն կողմից սին եղբայրու-
թեան քարոզչութիւն էր տարւում
հային խափելու եւ աչքերը թող
փչելու համար։ Յաւօք դեռ հիմա
էլ Մոսկուան Արցախի հարցում
կտրուկ չի կողմնորոշւում տուրք
տալով թուրք պետութեանց,
անգիտանալով որ ապագայի
վտանգը իրենց նկատմամբ նրանց
կողմից է իհնեւու։

-Քո պատմութիւնը ինձ եւս
յիշեցրեց այդ օրինակը Հայաստա-
նում: Ընտանիքով մեր սեփական
մեքենայով 1997-ին իրանից ճանա-
պարհուեցինք դէպի Հայաստան Մեղ-
րու սահմանադրություն: Ճանապարհը
մինչեւ Եղեգնաձոր քար ու քանդ,
օձապլոր ճամբայ, մէկ սարն էինք
բարձրանում, մէկ իջնում դէպի
ձորը, այսպէս շարունակ կրկնուե-

«Երկրի վրայ դրախտ մը սէր
Կարծես թափած է Աստուած»
Վահան Թէքէւան

ՊՕՂՈՍ ԼԱԳԻՍԵԱՆ

Գարունը հէքիաթ է: Արեւի
շողերը զրկած, մեղմանուշ գեփիւ-
ռի թեւերին բազմած փերիների,
պարիկների եթերային պարերի
հէքիաթ է գարունը: Բա՛ց արա
հոգուդ ակները, տե՛ս, աստղալոյս
փերիները երկինքից իջել են՝
գարուն բերելու քու լեռների աշ-
խարհին, Արմին-Հայերի սրտերը
թրթուացնելու տիեզերքի արար-
չական սիրով:

Գարունը հէքիաթային սէր է,
սիրոյ բողբօջում, սիրոյ ծաղկում,
սրտերում վառուող լոյսի ջահերի
հրավառութիւն։ Գարնանը, պար-
մանուհիների ակներում ծաղկա-
լոյսի խարոյններ են վառում,
այնտեղից պոռթկացող լոյսը՝ հէշ-
տագին սիրոյ շանթերի բոցավա-
ռում է։ Գարնանը, Արարիչը դրախ-
տային սիրոյ կաթողին լոյսերով
ցողում է մոլորակը, կարծես ինքն
էլ որպէս սէր իջել մարդկանց
հոգիներին արեւագալի աղօթքի,
շարականների գարնանային շունչ
յորդելու։

Հէքիաթ, մանուկների երա-
գալին ըղձանք է, որ ահա զազա-
նիկները կանաչ դաշտերում վա-
զում են թիթեռներ բոնելու, իրար
գրկած լճակի ջրերին պար բոնում,
փերիներն են արեւի շողերը նրանց
վրայ փոռում՝ որպէս սիրոյ ու
խաղաղութեան կանթեղ: Մանչերն
են փերիների հետ գրկախառն՝
գիրք թերթում, զրուցում նրանց
հետ: Կարմիր գլխարկն է արջի
մէջքի կողովի վրայ, նրան ձախում
չուտել կարկանդակները: Հէքի-
աթներ, ի՞նչպէս են իրենց բարու-
թեան լոյսի շողերը լցնում մա-
նուկների սրտիկներին, չարն են
սպանում, որ սիրոյ անուրջների
աստղեր վառուեն նրանց հոգինե-
րում: Բարի են, բարու լոյս են
անձրեւում հէքիաթները, ինչպէս
գարունն է իր հոգեպարար ջերմու-
թիւնն ծորում մոլորակի մարդ-
կանց սրտերին:

Կեանքը գարնանալին հէքիաթէ:
«Վահագն Համաստեղութեան»
աստղերի լոյսը քու աչքերում այցի
ես եկել երկիր: Կեանքը գարնանա-
լին արեւի լոյսի թրթիռ է, տիե-
զերական վարդապետների շարա-
կանների աղօթք, մարդու հոգու
փրկութեան Նարեկացի Վարդապե-
տի ըրձանք, Աստուածալին արար-
չութեան հրավառութեան փառա-
տօն: Կեանքը գարնանալին շողերն
է, միայն մի անգամ ոււայ պարգեւ:
Հէքիաթալին վայելք է կեանքը,
արբեցի՛ր նրանով, հրճուկի՛ր, ժպտա՛
ծիածանափայլ մոլորակով, գինով-
ցի՛ր լոյսով, վարարի՛ր բնութեան
գարնան հոգեպարար շոնչով:

Գարունը բնութեան հէքիաթն
է; Գնա' ընկողմանիր նրա գիրկը,
տիեզերական արարչութիւնն է այն;
Գարունը՝ բնութեան հէքիաթային
մեղմանուշ շունչի հրավառութեան
հետքն է; Զօրան երկար քնից
զարթնած ծառերի բոլորներն են
պայթում, հազար գոյների լոյսի
հեղեղ վառում այդիներում, արե-
ւը նրանց վրայ կանաչ պատմուճան
փոռում;

Պայթում են կեանքի յաւեր-
ժութեան նոնենիների ծաղիկները,
լոյսի խարոյկ է նրանց կարմիր
կանթեղներում, նորահարսերն են
նրանց հասունացած նոները պայ-
թեցնում դռներին, որ յաւերժու-

թեան կարմիր լոյս իջնէր իրենց
նոր օճախներին։ Գարնանը, իմ
հայրենի պարտէզներում հրդեհ էր,

զառւում էին Նորաշխարհենի ծառերը, բարձրանում էին նրանց գագաթներ՝ կրակի համով նորաշխարհ քաղում։ Գարնանը տեսէլ ես կարմիրով շառագունած հոնի ծառերը, նրանց հրդեհուած սաղարթները, նրանց գարնան կրակով վառի՛ր հոգիդ։ Գարուն է Մուսա Լերան Վագրֆ շէնի նարն-ջենիների լուսնասպիտակ ծաղիկներում, որոնք անմեղ ժպիտով շողում են հարսանեկան նարօտներով միացած նորապսակների լանջերին։ Գարնան արեւն իր կրակի քուրայից պայթած գոյների ծիածան քող փուում ծիրանի, դեղձենի, խնձորենի ծառերին։ Գարնանային հէքիաթ չէ՞ լեռների լանջերի բացատներում երկնի կապոյտով պճնուած ծաղիկների թագուհի մանուշակը, դիտէլ ես այն, շոյէլ ես հէքիաթային լոյսով վարարած նրա աչուկներից կաթած գարնանային ցող արցունքը։ Գարնան շունչից հայոց աշխարհի լեռների լանջերի ձիւնն է հալւում, հողից պայթում են գարնան շաղոտ ժպիտով։ Կապոյտ, սպիտակ, կարմիր ձնածաղիկները։ Մի պահ կանգնի՛ր ծաղիկի դիմաց, նրանց գարնանային հէքիաթային սքանչանքից պիտի արբենաս, դու էլ գարուն պիտի դառնաս, քու սիրտն էլ ալեծածան կարմիր պիտի ծաղկի։ Գարունը իր բոյրն է յորդել նրանց ծաղկաբոյլերում, թերթիկների սրտիկներին, որ նրանց հոգիներին արբեցում ծփար։

Գարունը իր քնքուշ զեփիւռի
շունչն է փչում հանդերին, որի
թովչանքից թուզունների երած-
ներն են գալիս՝ գարուն երգելու։
Քու աշխարհի հէքիաթ գարնանը
ծիծառներն են վերադառնում իրենց
նոր բոյները հիւսելու, լիշո՞ւմ ես
երկնի կապոյտը ճեղքած նրանց
լոյսացին թուիչքը քու ոստանի
երկնքում, ծիծաղի ձայնը նրանց։
Գարունը կոռունկների երածների
հէքիաթը չի՞ բերում արդեօք,
որոնց պանդուխտները աղաչում
էին խապըթիկ մը բերել իրենց
աշխարհից։ Հապա հէքիաթ չէ՞
արդեօք խօսել կոռունկների հետ,
խառած սոսի խանչեռը ճամռեւ։

կարօտած սրտի կանչերը ծամբենի:
Գարնանը բոցավառուղի վարդերը, իրապէս գարնանային հէքի-
աթ են; Վարդ, դու գարնանային
արեւի բոցերից բռնկած ծաղիկ
չե՞ս արդեօք: Ազդ ո՞րտեղից, ինչ-
պէս է որ կառձեր են հարէ..

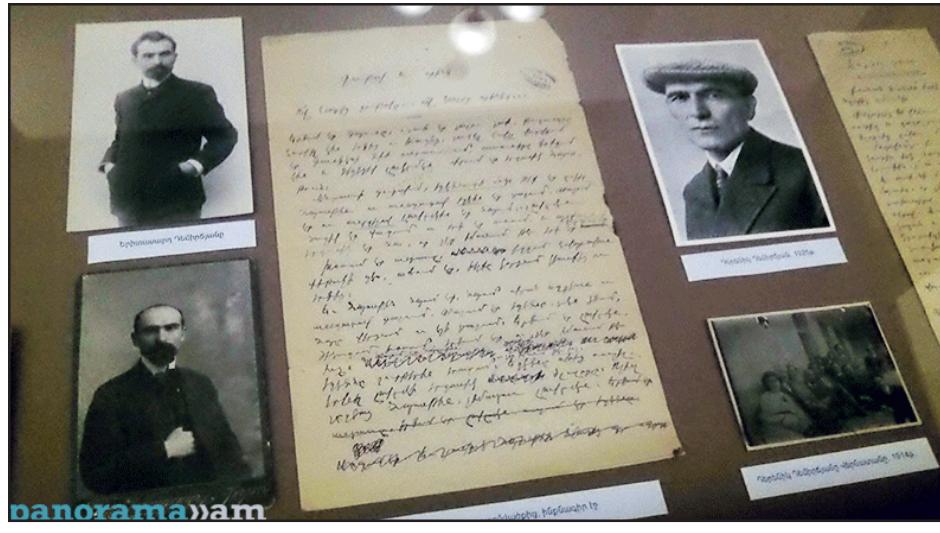
պէս է, որ կարմիր եւ հագել:
Ճիշդ է արդեօք, որ աստղերի
կրակալոյն դէմքով, տիեզերական
սիրոյ հուրը աչքերին, գեղեցկու-
թեան ծաղկազարդ դիցուհին՝ Աստ-
ղիկը, հայոց աշխարհի սրբազն
Արածանի գետի ափերի սպիտակ
վարդաստանների վրայով ճախրե-
լիս, վարդափշերը ծակել են ամ-
առա ձեւնառ ուռոր իսպանի առ-

պոտ, ձիւնոտ ոտքը, կարմիր արեան հուրը ծորել վարդերի թերթիկներին, սիրոյ բուրմունքն է հոսել նրանց սրտիկներին՝ գարնանային սիրոյ հէքիաթ-ծաղիկներ են դարձել: Սոխակները նրանց թերթերին բազմած, սիրոյ մեղեղիներ են հնչում, ունկնդրե՞լ ես նրանց գարնան փառատօնի խրախճանքի համանուագը: Ամէն գարնան, բանաստեղծներ կարմիր վարդեր են դնում սիրոյ երգիչ՝ Սայաթ Նովացի դամբանում հանգչող սիրոյ սրտին:

Գարնան հեքիաթ է անձրեւը,

ԳԻՏԱԺՈՂՈՎՆՈՒՐՈՒԱԾ ԴԵՐԵՆԻԿ

ԴԵՄԻՐՃԵԱՆԻ 140-ԱՄԵԱԿԻՆ

Զարենցի անուան գրականութեան եւ արուեստի թանգարանում կայացաւ Դեմիրճեանի 140-ամեակին նուիրուած գիտաժողով, բացուեց ժամանակաւոր ցուցադրութիւն:

Դեմիրճիկ Դեմիրճեանի տունթանգարանի տնօրէն Կարինէ Ռաֆայէլեանը Panorama.am-ի հետ զրոյցում ասաց, որ ցուցահանդէսում ներկայացրել են հիմնականում այնպիսի նիւթեր, որոնք ժամանակին խորհրդային ցենզուրացի կողմից չեն ընդունուել, բայց մարդու կենսագրութիւն է ու չի կարելի անտեսել:

«Իշարկէ, նման նիւթերը շատ են: Մի քանի տարի առաջ Դեմիրճեանի արխիտում գտել ենք «Դասողութիւններ Ղարաբաղի եւ Նախիջեանի հարցի շուրջ» խոհագործիւնը, որն արդէն լոյս է տեսել զրոյով: Յացնութիւն էր, որ 1950-ական թուականներին հայլուրջ մտաւրականը կարող էր փաստերով զբաղուել Ղարաբաղի, Նախիջեանի ճակատագրի քննութեամբ», - նշեց նա:

Թանգարանի տնօրէնի խօսքով, գտել են «Արջուկ լրջուկ» հեքիաթը, որը 1944 թուականին մէկ անգամ լոյս էր տեսել ու խորապէս մոռացուել: Ազգային դրադարանից գտել են մէկ օրինակ ու տպագրել:

«Գտել ենք «Ցովնան Մեծասուն» անտիպ դրաման, ֆինանսաւորման դէպքում առանձին զրոյով կը տպագրենք», - յաւելեց Կ. Ռաֆայէլեանը:

Գիտաժողովի ընթացքում գեկոյներով հանդէս եկան գրողներ, դրականագէտներ, պատմաբաններ՝ ներկայացնելով Դեմիրճեանին որպէս գրող, հասարակական-քաղաքական գործիչ, նրա կապը թատրոնի, կինոյի հետ:

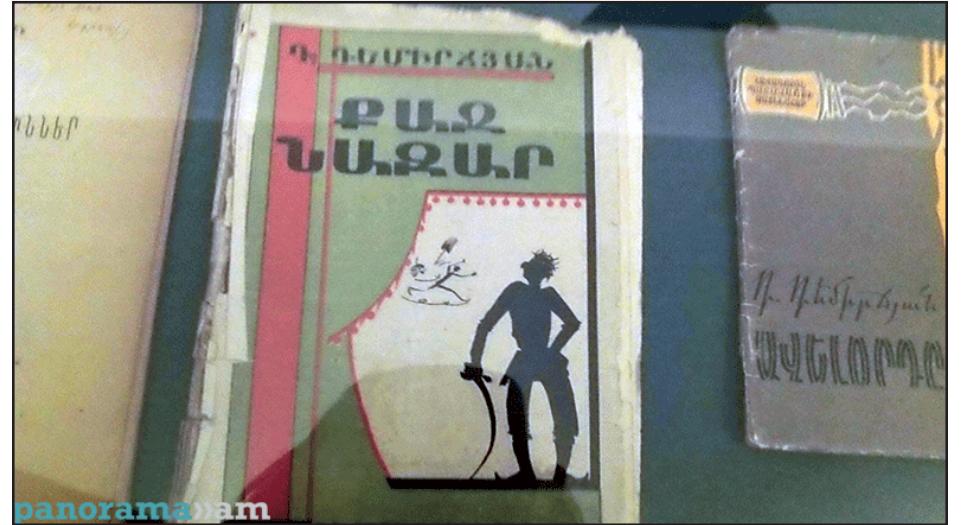
Արձակագիր, ՀՀ գրողների Միութեան արձակի բաժնի վարիչ Ալիս Ցովհաննիսեանն ասաց, որ ինքն այն սերնդից է, որ կրթուել է Դեմիրճեանով. «Քանի որ ու-

շամարառութիւններ, որոնք ժամանակի իրականութեան դրսեւորումն է: Կարելի է հեշտութեամբ զուգահեռ անցկացրել Դեմիրճեանի ապրած ժամանակի, պիեսում պատկերուող ժամանակի միջեւ: Պատահական չէ, որեւէ զրոյ որեւէ պատմութեան թեմային պատահականորէն չի դիմում եթէ ներքին կապ չի ստեղծում անցած պատմական ժամանակի եւ ներկայ ժամանակի միջեւ», - ասաց գրականագէտը:

Դեմիրճիկ Դեմիրճեանի եղբօր՝ Գեւորգ Դեմիրճեանի ծոռ, պատմաբան Վահան Մելիքեանի խօսքով, շատերին թւում է, թէ Դեմիրճեանը շատ զգուշաւոր անձնաւորութիւն է եղել, սակայն բերեց մի փաստ. «1918 թուականի

կամին աւարտել է Թիֆլիսի Ներսիսյան դպրոցը, ապա աշխատել Արդահանում: 1900 թուականին հաստառուել է Թիֆլիսում, մասնակցել Յովհաննէս Թումանեանի նախաձեռնութեամբ ստեղծուած Վերնաստուն գրական ընկերութեան աշխատանքներին: Երաժշտութիւն ուսումնախիրելու նպատակով 1903 թուականին մէկնել է Մոսկուա: 1905-1910 թուականներին սովորել է Ժնևի համալսարանի մանկավարժական ֆակուլտետում, վերադարձել Թիֆլիս եւ զբաղուել ուսուցչութեամբ: 1925 թուականին տեղափոխուել է Երևան, եղել գիտութեան եւ արուեստի ինստիտուտի արուեստի բաժնի գիտարարը:

Գրական ասպարէզ է իջել իբրեւ բանաստեղծ: Առաջին գրու-

մայիսեան հերոսամարտերի շրջանում՝ Մայիսի 21-ին, Դեմիրճիկ Դեմիրճեանը Երեւանի նախկին անգլիական այգում Արամ Մանուկյանի հետ մասնակցել է հանրահաւաքի, ողեշնչել տեղի բնակչութեանը Թուլքիացին դիմադրելու հարցում: Նա միակ մեր անուանի մտաւրականներից էր, ով 1918 թուականին եղել է Երեւանում, մասնակցել այդ միջոցամանը: Աւելի ուշ նա գրել է բանաստեղծութիւններուած մայիսեան հերոսամարտի գոհերին»:

Դեմիրճիկ Դեմիրճեանը ծննդել է 1877-ին Ախալքալաքում: Նախնական կրթությունն ստացել է ծննդավայրի հայոց ծիսական դպրոցում: Երկու տարի անց տեղափոխել է Արդահան, աշակերտել առաջադիմ համոզունքներ ունեցող Ա. Տեր-Մելիքսեղեկեանին, 1892 թուականին ընդունուել է էջմիածնի Գէորգեան ճեմարանը: 1898 թուա-

կը՝ «Բանաստեղծութիւններ» խորագրով, հրատարակուել է 1899 թուականին, երկրորդ՝ 1913 թուականին: Դեմիրճեանի հոգեւոր վերածնունդը տեղի է ունեցել 1905-1907 թուականների յեղափոխութեան ազգեցութեամբ: Մինչեւ 1919 թուականը ստեղծագործել է գրական բոլոր ժամարերով, այնուհետեւ հիմնականում անցել արձակին ու դրամատուրգիային: Դեմիրճեանի ստեղծագործութեան գլուխգործոցը Հայրենական Մեծ պատերազմի տարիներին գրուած «Վարդանանք» պատմավէպն է: Դեմիրճեանը մանուկների համար գրել է «Պուլյապույմուկիկը», «Արջուկ լրջուկ», «Ծտապար» եւ այլ ստեղծագործութիւններ:

Դեմիրճեանի ստեղծագործութիւնները թարգմանուել են բազմաթիւ լեզուներով:

Դ. Դեմիրճեանը մահացել է 1956 թ. Երեւանում:

Կազմակերպութեամբ
ԹԵՐԵՅԱՆ ՄԵԾԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ
ԼՈՒ ԱՆՁՆԵԱՅԻ Մասնաճիշտին
ՀՐԱՄԱՆ ՎԱՀԱՐԱԿԱՎԱՐԱԿԱՆ-ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆԻ
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱՐԴՅՈՒՆՈՒՅՆ ԱՐԴՅՈՒՆՈՒՅՆ
ԾԱՂԿԱՔԱՆ ՊԱՏՄՈՒՅՆԵՐՈՒ

Նոր Հրատարակուած Հատորին

Խօսք պիտի առնեն՝

ԴԵՄԻՐՃԻԿ ԱՆԱՍԵԱՆ

Գալիքորմիոյ Հայ Գրողներու
Միութեան Աղինապետ

ԼԻԼԻԹ ՔԵՐԵՒՄ

Հարցագրոյցի վարիչ

ՑԻՆԳԱԲԱԹԻ, 16 ՄԱՐՏ, 2017

Երեկոյեան 7:30-ին

ԿԱԹՈՂԻԿԵ ՍՊՈՐՏ ԳՐԻԳՈՐ

ԼՈՒՍԱՌՈՒՅ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ

ՌԵՆՈՆ ԳՈԼՅՈՒՅՆԵԱՆ ՄԱՐԻ

1510 E. Mountain St., Glendale, CA 91207

ՀԻՒՐՎԱՐՈՒԹԻՒՆ / ՄՈՒՏՔԵ ԱԶԱՏ

ԾԱՂԿԱՔԱՆ
ՊԱՏՄՈՒՅՆԵՐՈՒ

Սարգիս
Վահագին

ԻԼՅԻՉ ՍՆԻԳԵՏԱՆԻ ՅՈՒՆԱՊԱՏՈՒՄԸ

ՎԱՐԵ ՄԵՍՐՈՊԵԱՆ

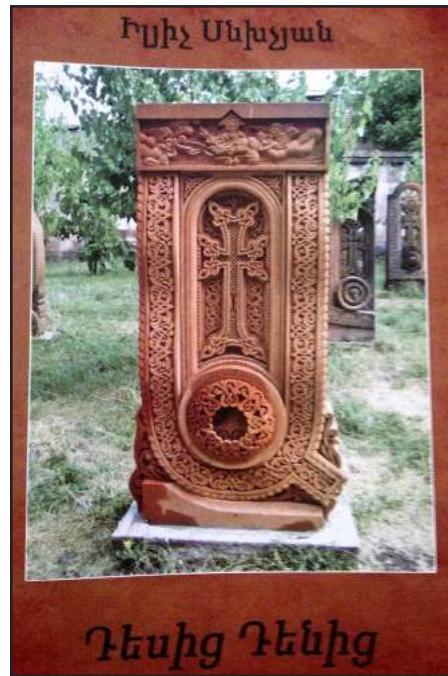
Պատմական գիտութիւնների թէկնածու, Երեւանի Խաչատուր Աբովեանի անուան Պետական մանկավարժական համալսարանի նախկին դասախոս, դոցենտ, յարգարժան իլլիչ Սնիմթեանի յուշապատումը, որն ամփոփուել է «Դեսից Դենից» խորագրով գրքում ոչ թէ լոկ վերյուշեր են, այլ մեր անցած տարիների սեղմ, բայց շատ բովանդակալից, նուրբ հումորով համեմուած պատմութիւններ, որոնք կարդալով ակամայ վերադառնում են քո անցած տարիներին եւ համաձայնուում ու համոզուում, որ դու Էլ հաւանաբար նոյն ձեւով կը մեկնաբանէիր այդ իրադարձութիւնները։ Այդ պատմութիւններում հեղինակը նորութիւններ չի ասում, նա ուղղակի շարադրում է այդ տարիների կարեւորագոյն դեպքերը, որոնք առեալ ժամանակահատուածութիւն իրօք ամենանշանակալի կալիցն էին։

Գրքի սկզբում պարոն
Սնիթեանը ներկայացնում է ՀՀ
տարբեր շրջանների եւ բնակավայ-
րերի վերաբերեալ ժողովրդական,
ճիշտ եւ դիպուկ ասուած խօսքեր,
որակումներ, անեկդոտներ եւ ըն-
թերցողին տրամադրում ազատ,
անկաշկանդ, ինչ որ տեղ «հաւե-
սով» ընթերցման: Նա իր Ֆջջեր-
ուած հումորային պատմութիւննե-
րով ոչ թէ ցանկանում է սպանիչ
սատիրացով ծաղրել ՀՀ տարբեր
շրջանների բնակիչներին, այլ
մարդկանց տրամադրում է հաճելի
ընթերցման: Ընդ որում, հեղինակն
առաջին հերթին նկարագրում է իր
ապրած շրջանի, գիւղի այն հումո-
րային, բացասական երեւոյթները,
դիպուածները, որոնցով նրանք
«ճանաչուած» են եղել հայրենի-
քում:

Վերլուծել, կարծիքներ յայտ-
նել բոլորն էլ կարող են, բայց այն
պէտք է ներկայացուի այնպիսի
պատշաճ ձեռով, որ ոչ ոք չվիրա-
ւորուի, ոչ ոք թշնամութիւն,
հակակրանք չդրսեւորի գրողի
հանդէպ: Այդ պատմութիւնները
ոչ ոք գրի չի առել, դրանք
կատարուած դէպքեր են, որոնք
բերնէ-բերան ասելով տարածել են
այդ պատմութիւնների առանց-
քում յայտնուած մարդիկ, ովքեր
կամայ թէ ակամայ բնորոշել են
իրենց շրջանի, իրենց գիւղի կեն-
ցաղը, մարդկանց միամտութիւնը,
չհաշուարկուած ու չհիմնաւոր-
ուած զործողութիւնները:

Պարոն Սնիթեանի յիշողութիւնները հիմնականում խորհրդացին տարիների մասին է, որոնց մասին յիշում է մի քիչ հաճուքով, մի քիչ ափսոսանքով, մի քիչ քննադատաբար, մի քիչ զարմացած... Բայց դրանք նաև բանահիւսութեան ժանրից են եւ շատ արժէքաւոր՝ կարծում եմ: Հետաքրքիր է, դրանք ինչ որ տեղ հրապարակուած են, թէ ինքն անգիր է յիշում... Եթէ դրանք չեն հրատարակուել, ուրեմն արժանի են աւելի բազմակողմանի ուսումնասիրման: Դրանք կարելի է դասել ազգային բանահիւսութեան «գոհարների» շարքին:

Առանձին ուշադրութեան են
արժանի պարոն Սնխթեանի հան-
դիպումները հայ անուանիների հետ:
Նրանց միջեւ կատարուած պատ-
մութիւնները, խօսակցութիւնները
առանձնակի են նրանով, որ մենք՝
ընթերցողներս աւելի լաւ ենք

սկսում ճանաչել մէր քաղաքական գործիչներին, դիտնականներին, երաժիշտներին, դերասաններին... Այդ լիշտողութիւնները կարդալով սկսում ես նախանձել, սկսում ես յարգել, սկսում ես երանի տալ նրան, որ հանդիպել, խօսել է այնպիսի մարդկանց, այնպիսի հեղինակութիւնների հետ, ովքեր փնտռուած էին այն ժամանակներում։ Այդ անուանիներին իրենց ապրած տարիներում շատերն են տեսել, ակնածանքով հայեացքներ գցել, բայց ոչ բոլորին է յաջողուել նրանց հետ շփուել, նրանց հետ զրուցել եւ նոյնիսկ պատժութիւնների մէջ «ընկնել»։

Շատ պատճութիւններ, յիշո-
ղութիւններ նկարագրուում են իր
մասնագիտութեան՝ պատճութեան
տեսանկիւնից՝ ինչ որ տեղ քննա-
դատաքար, ինչ որ տեղ ափսոսան-
քով, ինչ որ տեղ մեղագրելով, ինչ
որ տեղ բացատրելով:

Որոշ պատմութիւններ՝ յատ-
կապէս ընկերների հետ կատար-
ուածները իւրաքատուկ ջերմու-
թեամբ են նկարագրում, զգաց-
ւում է հեղինակի կարօտը դէպի իր
ընկերները, հարազատները, բարե-
կամները...

Պարոն ՍԱԽԹԵԱՆԻՒՆ ճանա-
չողները ընթերցելով այս գիրքը,
կարծում եմ, կը հաստատեն, որ
իրենք էլ հենց այդպէս են ընդունել
Իւլիչին, հենց այդպէս էլ պատկե-

րացրել են նրա պատմութիւնները: Ինքն իր պատմութիւններով, յիշողութիւններով ոչ թէ ցանկանում է իրեն ներկայացնել, իրեն մէծալրել, թէ տեսեք ում հետ եմ ընկերութիւն արել, ում հետ եմ հանդիպել, այլ այդ յիշողութիւնները ներկայացնում են սովորական գրուցների, առօրեակ խօսակցութիւնների տեսքով: Նա չի ցանկանում իր յիշողութիւններով բարձրանալ մարդկանց աչքում, նրա նպատակը դրանց հաղորդակից դարձնելն է, դրանց ճիշտ գնահատականը տասնեակների հեռաւորութիւնից: Իրադարձութիւնները նա ոչ միայն ներկայացնում է, այլ բացարում, թէ ինչու է այդպէս կատարուել, ինչ նպատակներ են դրանք հետապնդել, ինչ հետեւութիւններ են կա-

տարուել; Որոշ դէպքերում էլ՝
զայրոյթով եւ դժոնութեամբ է
ներկայացնում այն դէպքերը, որոնք
առնչուել են հայութեանը՝ հայրե-
նադարձներին, հայկական հարցե-
րին, հայութեան ապագային։ Հի-
ացմունքով է խօսում այն քաղաքա-
կան գործիչների մասին, ովքեր
դրական, գնահատելի գործեր են
կատարել Խորհրդացին Հայստա-

Նի եւ հայութեան համար: Հիաց-
մունքով է ներկայացնում այն դէպ-
քերը, որոնք իր եւ պետութեան
համար նշանակալից են եղել դրա-
կան առումով, դրանց միջոցով
պետութիւնը, ազգը որոշակի առա-
ջընթաց է ապրել, կամ իր կեանքի
մէջ որոշակի որակական ազգեցու-
թիւն են թողել:

Պետութեան, ազգի ճակատագ-
րով մտահոգ մտաւորականն իր
անհանգստութիւններն է արտա-
յալտում կատարուած դէպքերի
առնչութեամբ։ Կարծես իր անզօ-
րութիւնից՝ որ չի կարող անմիջա-
կան մասնակիցն լինել ՀՀ-ում կա-
տարուող իրազարձութիւններին,
նա իր մտահոգութիւններն ու ցան-
կութիւններն է արտայալտում բա-
ցասական երեւոյթների նկատմամբ,
որոնք մեծ արձագանք են գտնում
թէ՛ ՀՀ-ում, թէ՛ հայկական սփիւռ-
քի գաղթօճախներում։

Սիանշանակ դժգոհ է ՀՀ աց-
սօրուայ իշխանութիւններից եւ
իշխանաւորներից, որոնց համեմա-
տում է անցեալի այն գործիչների
հետ, որոնց անունները ժողովրդի
շուրթերից չեն իջնում, որոնց
անուննով էին երդուում ժամանակա-
կիցները: Նա յաճախ գրում է, որ
իրեն բախտ է վիճակուել հանդի-
պել կամ զրուցել այսինչ մարդու-
հետ եւ դա գրում է ոչ թէ համես-
տութեամբ, այլ իրօք, որպէս անակն-
կալ, որպէս բաղանանք: Նա դրանով
չի հպարտանում, նա այդ մասին
ցանկանում է տեղեկացնել ընթեր-
ցողին, թէ ինչպիսի մարդիկ են
նրանք եղել, ինչպէս կարելի է
նրանց ընտրթագորել, ինչպիսին կա-
րելի է եւ պէտք է նրանց ճանաչել:

Ընթերցողը կարող է երբեմն չհամաձայնուել Հեղինակի մեկնա-
բանութիւններին, տարբեր դէպ-
քերի, մարդկանց բնութագրելու
առնչութեամբ։ Բայց կարդալով
զիրքը, անպայման կը թարմացնի
իր յիշողութիւնը մեր ոչ հեռաւոր
անցեալի մասին, կը վերախմաս-
տաւորի անցած իրադարձութիւն-
ները, նորովի կը գնահատի քաղա-
քական գործիչներին, անուանի
մարդկանց։ Այդ մարդկանց, իրա-
դարձութիւնների յիշատակումը այս
յօդուածի էջերում, կարծում եմ,
կրկնութիւն կը լինէր, որն այս
յօդուածի հրապարակման նպատա-
կը չէ։ Յօդուածի նպատակը հեղի-
նակին ներկայացնելն է այն յատ-
կանիշներով, ինչպիսին ինքը կաց-

ՀԻՒՐԱՍԵՐ ՀԱՅ ՄԱՐԴԸ

Ծարունակուած էջ 14-էջ

լով մէքենայով լեռնագնացութեան
էինք դուրս եկել: Ճամբի ապրից ու
ասֆալթապատումից երեւում էր,
որ սովետի օրօք ուշադրութիւն չեն
դարձրել այս կարեւոր ուղղու վրայը,
որը Հայաստանի կարեւոր երկրա-
մասը միացնում էր Երեւանին, շատ-
շատ ճանապարհներ դիմումը մո-
ռացութեան թողնուած: Մեր որո-
շումին համաձայն մեր մէքենայով
ուխտագնացութեան գնացինք Օշա-
կան Սր. Մերով Մաշտոցի դամբա-
րանը, մեր ազգի յաւերժական գոյու-
թիւն ասահովութիւն չափառ է

Երևան պահպանող ՍԵԺ Հայ Սարդը
Նա սերով եկաւ՝ անյաղք գեն-
քով,

Բիւրեղ աղամանդի փայլը ցուցնի,
Ժամանակը կտրի դարերով,
Նրա փայլքն երբեք չխանդի:

ինչպիսին յօդուածագիրն է տես-
նում՝ ներկայացնել նրա յուշերը,
ժամանակագրութիւնը այնպէս, ինչ-
պէս յօդուածագիրն է ընկալում։
Շատ հետաքրքիր՝ նոյնիմակ քրքջա-
լու աստիճանի պատճութիւններ
կան, բայց դրանք պէտք է կարդալ,
այլ ոչ թէ լսել վերապատճողից, ով
կարող է ներկայացնել ոչ այնպէս,
ինչպէս բնագրում է, ինչպէս պատ-
ճում է ականատեսը, մասնակիցն
ալոց պատճութեան։

Տողերիս հեղինակը, յարգելի
ընթերցող, չնշեց ոչ մի անուն,
չիշեց իլլիչ ՍԱխթեանի ոչ մի
հարազատի, ոչ մի ընկերոջ, ոչ մի
նշանաւոր մարդու, քաղաքական
գործիքի: Դա կատարուել է բնակա-
նօրէն, առանց որեւէ չբացատրելի
միտումի: Նիւթը շարադրուեց այս-
պէս, որպէսզի ընթերցողն ինքը
հետաքրքրուած լինի գրքում ար-
ժանիօրէն եւ ուղղակի ժամանա-
կագրութեան առումով տեղ գտած
հերոսներով՝ ճանաչի իլլիչ
ՍԱխթեանի ընկերներին, հարա-
զատներին, քաղաքական գործիչ-
ներին, անուանի մարդկանց, ուժ
մասին նաև լիշտակում է: Այս,
նրանք իրօք հետաքրքրական անձ-
նաւորութիւններ են, մեր ժամա-
նակակիցները, որոնց մի քանիսի
հետ ինքս էլ եմ հանդիպել եւ
խօսել, ովքեր հետք են թողել,
իրենց արժանի տեղն են գտել ոչ
միայն Խորհրդացին Հայաստանի,
հայերի, այլեւ աշխարհի պատ-
մութեան վրաց: Ընթերցողը դրա-
նում կը համոզուի, շատ մեկնա-
բանութիւնների հետ անպայման
կը համաձայնուի պատմաբան
ՍԱխթեանի հետ, հասկանալով եւ

Օշականից վերադարձի Աշ-
տարակի ճամբին մի տան փակ
դռան առջեւը բարդի ծառի կա-
տարին զոյգ արագիլներին դիտե-
լու եւ նկարուելու համար կանգ
առանք, ձիւնաթոյր արագիլներ
գլուխները դէպի կապոյտ եթեր
միկնած, յանկարծ դուռը բացուեց
մի մարդ մօտեցաւ հարց ուղղելով
զեր՝

-Ո՞վքեր էք դուք, որտեղից էք գայիս եւ ո՞ւր էք գնում.

Երբ նա իմ բացատրութիւն-
ները լսեց գոհ եւ ուրախ տրամադր-
րութեամք, կարելի է ասել, սաի-
պեց մեզ տուն մտնենք: Տէր եւ
տիկին մեզ անծանօթներիս սրտանց
պատուեցին ճոփս սեղան բացելով եւ

Ահաւասիկ հայ մարդը իր
աւանդապաշտ սրտագործի սովորութեամբ:

ՎԱՐԴԱՎԱՆՑՈԳԵԿՈՉՈՒՄԸ՝ ՄԵՐՏԻՆԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԵՆ ՆԵՐՍ

«Քաջ Վարդանանց տօնն է այսօր, Զայն կը տօնենք հայերս բոլոր»...

Արդարեւ, աւելի քան 1500 տարիներէ ի վեր, ուր որ ալ գոնուած են, Հայերը ակնածանքով լիշտակած են Վարդանի եւ իր զինակիցներուն անմահ լիշտակը եւ իրենց երախտագիտութիւնը յայտնած՝ անոնց անձնազոհութեան համար:

Ինչպէս ամէն տարի, այս տարի եւս Մերտինեան Վարժարանի աշակերտութիւնը, Փետրուար ամսուան ընթացքին կարդաց, երգեց ու արտասանեց Վարդանանց նուիրուած գրութիւններ ու տաղեր, հիացաւ անոնց հաւատքի զօրութեան ու քաջութեան վրայ եւ ներշնչուեցաւ անոնց ոգիով:

Փետրուար 13, 2017ին, Բ. Կարգի աշակերտները, ընկերակցութեամբ իրենց դասաստուներուն՝ Տիկիններ Լենա էքմէքեանի, Ալիս Տէրդէորդեանի եւ Նինէլ Իրանուեանի, այցելեցին «Արարատ» Տարեցներու տունը՝ հայ մամիկներուն ու պապիկներուն ներկայացնելու համար Վարդանանց հերուներուն նուիրուած յայտագիր մը, որ անսահման հրճուանք պատճառեց անոնց: Մեր փոքրիկ տղաքն ու աղջիկները արժանացան բարձր գնահատեց թ. Կարգի աշակերտները՝ իրենց պատրաստած յայտագրին համար, ապա վեր առաւ Վարդանի եւ իր զինակիցներուն հայրենասիրութեան ու հաւատքի զօրութիւնը եւ անոնց անձնազոհութիւնը՝ «Վասն հաւատքի, վասն հայրենեաց»: Ան շեշտեց, որ շնորհիւ Վարդանանց՝ մենք մնացինք Հայ-Քրիստոնեաց, եւ անքան ատեն որ Վարդանանք ըլլան նոր սերունդներու ներշնչման աղբյուրը, հայ ժողովուրդը կը պահէ իր գոյութիւնն ու ինքնութիւնը:

23 Փետրուարին, Մերտինեանի աշակերտները լիշտակեցին Վարդանանց հերոսամարտի 1566րդ տարեղարձը: Բ. Կարգի աշակերտները ներկայացուցին իրենց յայտագիրը՝ անոնք արտասովոր ուրախութեամբ տօնեցին «Վարդանի տարեղարձը», որուն ներկայ էր ինքը՝ Քաջն Վարդանը: Ան իր ներկայութիւնը բացարձացան:

մէջ եմ. ես պիտի ապրիմ այնքան ժամանակ, որ հայ պատանիներ զիս կը լիշեն, կը սորվին հայոց պատմութիւնը եւ կը հետեւին իրենց նախահայրերու օրինակին»: Յայտագրին առաջին մասը վերջ գտաւ յաղթանակի պարով մը:

Վարդանանց ոգեկոչման այս հանդիսութեան ներկայ էին վարժարանին հոգաբարձական կազմի անդամներէն ոմանք եւ հիւրաբար Լու Անձելըս գտնուող վեր. Դոկտոր Վահան Թութիկեանը՝ Հայ Աւետարանական Համաշխարհային Խորհուրդի վարիչ-տնօրիչնը, որ նաեւ օրուան պատգամախօսն էր: Ան մեծապէս գնահատեց թ. Կարգի աշակերտները՝ իրենց պատրաստած յայտագրին համար, ապա վեր առաւ Վարդանի եւ իր զինակիցներուն հայրենասիրութեան ու հաւատքի զօրութիւնը եւ անոնց անձնազոհութիւնը՝ «Վասն հաւատքի, վասն հայրենեաց»: Ան շեշտեց, որ շնորհիւ Վարդանանց՝ մենք մնացինք Հայ-Քրիստոնեաց, եւ անքան ատեն որ Վարդանանք ըլլան նոր սերունդներու ներշնչման աղբյուրը, հայ ժողովուրդը կը պահէ իր գոյութիւնն ու ինքնութիւնը:

Վերջին խօսք առնողը եղաւ վարժարանին տնօրէնուհի՝ Տիկ. Լինա Արսլանեանը, որ իր կարգին շնորհաւորեց փոքրիկ երակաստարները եւ իր սրտագին շնորհակալութիւնը յայտնեց նախ այս աշակերտները հայու շունչով թթծող ուսուցչուհիներուն, ինչպէս նաեւ մեր բոլոր ծրագիրներուն թիկունք կանգնող եւ սատարող ծնողներուն:

Վարձքը կատար, բոլորին: Պատիւն արժանաւորաց:

ՎԱՐԴԱՆԱՑ ՏՕՆԿԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆ Ս. ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱԴՈՐԻՉ ՇԱԲԱԹՈՐԵԱՅ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ՄԵՋ

Շաբաթ, 25 Փետրուար 2017-ին ֆասատենա քաղաքի Ս. Գրիգոր Լուսադորիչ Շաբաթօրեայ վարժարանի մէջ աշակերտները նշեցին Վարդանանց տօնը:

Հանդէսը սկսաւ մանկապարտէզի աշակերտներուն համաչափ քայլերով սրահ մուտքով: Անոնք սաղաւարտներով, սուրերով եւ վահաններով դարձեր էին փոքրիկ Վարդաններ: Մանուկները Օր. Անի Մարսէլեանի առաջնորդութեամբ կենսուրախարտասանեցին Ս. Վարդանին նուիրուած ոտանաւորներ:

Վարդանանց պատերազմի պատմութիւնը եւ պատգամը աշակերտներուն փոխանցեց ուսուցչուն:

Հի Ազնիւ Մէրայտարեանը: Ան մանուկներուն հասկնալի բայց պատկերալից լեզուով նախ նկարագրեց պատերազմին վայրը, պատերազմող կողմերը եւ անոնց նպատակը: Ապա ան աշակերտներուն պատմեց Վարդանանց պատերազմին կարեւորութիւնը հայպահապանութեան մէջ: Օր. Մէրայտարեանը վերջաւորութեան նմանութիւններ ցոյց առաւ Վարդանանցին, Արցախեան պատերազմի եւ սփիւրքի մէջ շարունակուող պայտարներուն նմանութիւնը:

Հանդէսի վերջաւորութեան աշակերտները միաբերան կողմերին հայրենասիրական երգեցին:

ԶԵՐ ԶԱՒԱԿՆԵՐՈՒ ՂԱՄԱՐ ՊԱՏՐԱՍԵՑԵՔ ԼԱՒԳՈՅՆ ԱՄՈԱՆ ԵՂԱՆԱԿԸ

Camp-AREV հիմնադրութեան նախաձեռնութիւնը սկիզբ առած է 1977ին

Քեսապցիներու Մշակութային Միութեան (KEA) սկսած ամառնային համագումարներով, որ կը միտէր հայկական մշակոյթի հարստութիւնը հասցնել Հայ սերունդներուն: Ապա՝ Հայ Աւետարանական եկեղեցիները շարունակեցին այս տեսիլքը ու առաքելութիւնը ու անոր միացուցին հոգեւոր դաստիարակութեան ուղղութիւն մը, որպէս նոր սերունդներուն հասցնեն նաեւ Քրիստոնու փրկութեան Աւետարանին պատգամը:

Շուտով յառաջ եկան նուիրատուներ, որոնց իշխանական ներդրումներով կարելի եղաւ 45 acres հողատարածք մը գնել Frazier Park շրջանին մէջ եւ կառուցել համագումարներու այսորուած վայրը: Պատեղութիւնը կը պահուին Հայկական եւ Քրիստոնէական արժէքները:

Այսօր, իր հիմնադրութիւնէն 40 տարիներ ետք, Camp AREV դարձած է Հարաւային Քաղվիֆորնիոյ Հայկական իրականութեան մէջ իւարյատուկ վայր մը, որտեղ վառ կը պահուին Հայկական եւ Քրիստոնու փրկութեան Աւետարանին պատգամը:

Կեդրոնի եւ անոր առաքելութեան նպատակն է Հայ սերունդներուն փոխանցել Աւետարանին ճշմարտութիւնը եւ օգնել զանոնք որ պահեն ու տէր կանգնին իրենց ազգային հարուստ ինքնութեան:

Camp AREVը ունի հետեւեալ ճամպահային ծառայութիւնները:

- Մանուկներու եւ պատանիներու ամառնային համագումար-

ներ (3-12 կարգի)

- Համալսարանական եւ յետհամարանական տարիքներու ամառնային համագումարներ

- Մանուկներու եւ պատանիներու ձմեռնային շաբաթավերջի համագումարներ (3-12 կարգի)

- Համալսարանական եւ յետհամարանական տարիքներու ձմեռնային շաբաթավերջի համագումարներ

- Կանանց գարնանային երրորեաց համագումար

- Այս մարդկանց աշնանային երրորեալ համագումար

Camp AREVէն ներս բոլոր սերունդներ եւ ի յատուկին պատանիներին պատկերանական տարիքներու ամառնային շաբաթավերջի համագումարներ

Կանանց գարնանային երրորեաց համագումար

Կանանց գարնանային երրորեալ համագումարներ

Camp AREVնաեւ ունի ձեռագույն պատանիներու պատանիներու ամառնային շաբաթավերջի համագումարներ

Կանանց գարնանային երրորեալ համագումարներ

Կանանց գարնանային երրորեալ համագումարներ

<h1>ՄԱՍԻՆ</h1>	
<h2>ՇԱԲԱԹԱԹԵՐՁ</h2>	
<h3>ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԿՏՐՈՆ</h3>	
Yes, I wish to subscribe to Massis Weekly	
Enclosed a check for (one year)	
* \$50,00 * \$100,00 (first class) for USA	
\$ 125,00 (Air Mail) for Canada.	
\$ 250,00 (Air Mail) Overseas.	
Name: _____	
Address: _____	
City: ----- State: ----- Zip Code: -----	
Country: -----	
Tel: ----- Email: -----	

ԶՐՈՅՑԸ ԿԸ ՄԱՐՁԵ ՅԻՇՈՂՈՒԹԻՒՆԸ

Մասնագէտները կը պաշտպանեն այն տեսակէտը, որ նոյնիսկ 10 վայրկեան տեսողութեամբ զրոյցը կրնայ դրական ազդեցութիւն ունենալ մարդու լիշողութեան եւ մտածողական ընդունակութիւններուն վրայ: Անոնք կը վստահեցնեն, որ զրոյցը եւ հաղորդակցումը կը մարգն լիշողութիւնը:

Հասարակագէտները հարցումներ տուած են տարբեր ազգի, ինչպէս նաև ամենատարբեր կրօնական դաւանանքներ կամ համոզումներ, կրթութիւն եւ ընտանեկան կարգավիճակ ունեցող 25-95 տարեկան գրեթէ 4000 մարդոց եւ առաջարկած լիշողութիւնը ստու-

գող գրաւոր լրացնել: Պարզուած է, որ անոնք, որոնք աւելի անմիջական են, միւսներու համեմատ աւելի լաւ կրցած են յաղթահարել գրաւորի դժուար հարցերը: Փորձի երկրորդ մասով զանոնք բաժնած են երեք խումբի. առաջին խումբի մասնակիցները 10 վայրկեան զրուցած են իրարու հետ, երկրորդ խումբը խաչքառ լուծած է, իսկ երրորդը՝ հեռատեսիլ դիտած: Այնուհետեւ անոնց դարձեալ առաջարկած են մտածողութեան արագութիւնը եւ լիշողութիւնը ստուգով գրաւոր: Առաջին խումբի արդիւնքները եղած են ամենաբարձրը:

ՀԱՏՎԱԴՈՒՂՆԵՐԸ ԿՐՆԱՆ ԲԱՐԵԼԱՒԵԼ ՄՏԱՅԻՆ ԿԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Գանատական համալսարանի մը կողմէ կատարուած հետազոտութեան մը շնորհիւ գիտնականներ յայտնաբերած են թէ հատապտուղները օգտակար են ուղեղին եւ մտացին կարողութիւններու մակարդակի պահպանման:

Փարքինսընդ անհանգստութեանէ տառապող մարդոց մօտ նուազած են անհանգստութեան ախտանշանները՝ հապալա (Եւեբերգ) հատապտուղի սպառումէն:

ԶԵՐ ՀՈԳԵԲԱՆԱԿԱՆ ԻՐԱԿԱՆ ՏԱՐԻՔԸ

Անկախ ձեր իսկական տարիքն՝ պատասխանեցէք այս հարցերուն...

4 նիշ, եթէ ամբողջութեամբ համաձայն էք

3 նիշ, եթէ մասնակիորէն համաձայն էք

2 նիշ, եթէ որոշ չափով համաձայն չէք

1 նիշ, եթէ ընդհանրապէս համաձայն չէք եւ այսպէս...

- Հստ ինծի՝ ես կատակելու հիանալի զգացում ունիմ:

- Ես ներքին վատ զգացում չունիմ եւ միշտ կը հասկնամ, թէ մարդիկ ինչ նկատի ունին:

- Ցոյսով եմ՝ ապագային ինծի շատ հաճելի բաներ կը սպասեն:

- Ինծի կը թուի՝ մարդոց համար հաճելի է ինծի հետ ընկերութիւն ընելը:

- Ես կրնամ հաւաիլ մէկը, նոյնիսկ եթէ ան նման չէ ինծի եւ չի կիսեր իմ տեսակէտներու:

- Ես կը սիրեմ փոքրիկները:

- Ես կը սիրեմ տարբեր խնդիրներ լուծել:

- Որեւէ գործ սկսելու պահուն կը փորձեմ զայն լաւագոյն ընելու միջոցը փնտռել:

- Ինծի կը հետաքրքրեն տարբեր իրադարձութիւններուն պատճառները:

- Աշխատանքէ զատ ես ունիմ շատ այլ հետաքրքրութիւններ:

- Իւրաքանչիւր փոփոխութիւն կը փորձեմ ընդունիլ իրեւ փոփոխութիւն դէպի լաւը:

- Իմ աշխատանքը մարդոց օգուտ կու տայ:

- Կը սիրեմ երբեմն երագել:

- Սիրած երաժշտութիւնն կը բարձրացնէ տրամադրութեամբ:

- Հետաքրքրութեամբ կ'ընդունիմ նոր գաղափարները:

- Իրեւե կանոն չեմ յանձնուիր, երբ դժուարութիւններու կը հանդիպիմ:

- Կրնամ անկեղծ ծիծաղիլ յաջող կատակի պարագային:

- Ունիմ առնուազն մէկ մօտիկ մարդ, որուն հետ կրնամ բաժնել միտքերս:

- Ես հաճոյք կը ստանամ փիզիքական աշխատանքներէ:

- Կը սիրեմ հանդիպիլ նոր մարդոց:

- Կ'ուզեմ որեւէ նոր բան սորվիլ:

- Կ'աշխատիմ գրաւիչ տեսք ունենալ, եւ կարծեն թէ կը յաջողիմ:

- Զեմ ձգեր, որ փոքրիկ անյաջողութիւնները փճացնեն տրամադրութիւնս:

- Կը սիրեմ այսպիսէ այն ժամանակաշրջանը, երբ կ'ապրիմ:

- Ինծի կը թուի՝ դեռ հնարաւորութիւն պիտի ունենամ բոլոր ընդունակութիւններս ցոյց տալու:

Այժմ հաշուեցէք ձեր նիշերը եւ կարդացէք արդեռովիլ:

- Եթէ հաւաքած էք 75 նիշ եւ աւելի, անկախ ձեր տարիքէն, դուք լի էք կենսական ուժերով եւ կը հաւատաք դուք ձեզի: Դուք շփուղի էք, լաւատես, բոլորին համար բարին կ'ուզէք: Հաւատաքէք՝ դեռ երկար ժամանակ ունիք ծերանալու համար:

- Եթէ հաւաքած էք 50-75 նիշ, հասունութեան ճանապարհին ստիպուած էիք զոհաբերել:

ՀԱՏՎԱԴՈՒՂՆԵՐԸ ԿԸ ՄԱՐՁԵ ՅԻՇՈՂՈՒԹԻՒՆԸ

ԱՐՄԱԿԻ ԵՌ ՔԱՂՑՐԵԿԻ, ԵՌ ԴԵՂԱՄԻՋՈՑ

Հնդամէնը 200 կրամ արմաւը կը պարունակէ անհաւանական քանակով հանքանիւթեամբ աղամագութիւններով:

Արմաւը նախ եւ առաջ հարուստ է ֆարուրով, որ կը պաշտպանէ ատամները արծնափուտէ (կիր), եւ սելենով, որ կը նուազեցնէ ուռուցքային գոյացութիւններու, սիրտանօթային հիւանդութիւններու յառաջման հաւանականութիւնը, կ'ամրացնէ դիմադրողականութիւնն ու ջղային համակարգը:

Արմաւը խիստ անհրաժեշտ է յղիներուն: Օգտակար է անոր համար, որ կ'ամրացնէ արմաւը ուռութեամբ:

ԴՈՒՆ ՖԵԶ ԲԱՆՉԱԼՈՒ ԼԱՒ ՄԻԶՈՑ

Ինքնազնահաւանականը սեփական անձին հանդէպ շատ կարեւոր է եւ դժուար է զայն շտկել: Կարելի է՝ տարիներով աշխատափ ձեր կատարելագործման վրայ, բայց մտերիմ մարդու մէկ բառը կամ քայլը ընկճէ ձեզ: Որպէսզի այդպիսի բան տեղի չ'ունենայ, անհամար շտկել է, որ նախ զիտնաք, թէ ինչ կը մտածէք դուք ձեր մասին:

Բա՞րձր է ձեր ինքնազնահաւանականը, թէ կը թերագումահաւատէք դուք ձեզ: Ասիկա գիտնալու համար պարտադիր չէ հոգեբանի դիմել. ընդամենքը պատասխանեցէք քանի մը հարցումներու: Պատասխանները պարզ են՝ այս կամ ոչ:

1. Դուք չէ՞ք կրնար ժամանակ ու երախտագիտութեամբ ընդունիլ հաճոյախօսութիւնը եւ կը ժխտէ՞ք այն փաստը, որ լաւ էք:

2. Կը վախնա՞ք, որ ըրջապատի մարդիկ պիտի բացայատեն, որ այդքան ալ խելացի ու գեղեցիկ չէք, որքան կը թուիք:

3. Կրնա՞ք ձեր մէջ նշել հինգ յատկանիւեր, զորս կը սիրէք աւելի:

Ի՞ՆՉ Կ'ՕԳՆԵ ԼԱՒ ՅԻՇՈՂՈՒԹԻՒՆ ՈՒՆԵՆԱԼՈՒՆ

Եթէ Դուք խնդիրներ ունիք յիշուեցէք աշխատանքներու ունդունիշ հաճոյախօսութիւնը եւ կը ժխտէ՞ք այն փաստը, որ լաւ էք:

2. Կը վախնա՞ք, որ ըրջապատի մարդիկ պիտի բացայատեն, որ այդքան ալ խելացի ու գեղեցիկ չէք, կը կրնար բարեհամար կերպով ընդունիլ, կամ վստահ էք ձեր անյաջողութեան հարցին, ուստի ձեր ինքնազնահաւատ կանին վրայ կ'արժէ աշխատիլ: Փորձեցէք արժեւորել դուք ձեզ:

3. Կրնա՞ք ձեր մէջ նշել հինգ յատկանիւեր, զորս կը սիրէք աւելի:

Պագործման դրական անդրադարձը ուղեղին վրայ բացատրած են անով, որ հաւկիթին մէջ գոյութիւն ունին երկու տեսակ հակաօքանիւր:

Հետազոտութիւնները նաեւ ցոյց տուած են, որ հաւկիթը դրական անդրադարձ կ'ունենայ մարդուն մտացնին կարողութիւններուն վրայ:

Պիտի չխանգարեն ձեզ:

- Եթէ հաւաքած էք 50 նիշէն քիչ, ձեզի անման մարդու մասին կ'ըսեն, որ դուք կեանք տեսած էք պիտի ամէն ինչին զինը: Բայց շուտ չէ՞ք հասած ատոր: Ձէ՞ որ դեռ այնքան բան կայ տեսնելու, ճանչնալու եւ զգալու:

Պատրաստեց՝ ՆԱՐԻՆ Ն.

OFFICE SPACE FOR RENT

IN PASADENA

ՎԱՐՁՈՒ ԳՐԱՎԵՆԵԱԿՆԵՐ

1060 North Allen Ave

Pasadena, CA 91104

Գրասենեակները վերանորոգուած

**«Բարսելոնան» խփեց 5 կոլ եւ Շրջանցեց
«Ռեալ Մադրիդին»**

Սպանական Պրիմերայի 26-րդ տուրում «Բարսելոնան» սեփական դաշտում 5:0 հաշուով վստահ յաղթանակ տարաւ Վիգոյի «Սելտայի» նկատմամբ: Առաջին խաղակիսում կատալոնական ակումբը խփեց 2 կոլ, իսկ ընդհանուրում յետոյ եւս 3 անգամ աչքի ընկաւ 7 րոպէի ընթացքում: Դուրը հեղինակ դարձաւ արժենթինացի յարձակուող Լիոնել Մեսին, որը 23 կոլով գլխաւորում է Սպանիայի առաջնութեան ոմքարկուների ցուցակը:

Այս յաղթանակից յետոյ Լուիս Էնրիկէի գլխաւորած թիմը վերադաւ առաջին տեղ եւ մէկ միաւոր առաջ անցաւ Մադրիդի «Ռեալից», որը մէկ հանդիպում պակաս է անցկացրել:

Մարտի 8-ին «Բարսելոնան» Զեմպիոնների լիգայի 1/8 եզրափակչի պատասխան խաղում կ'ընդունի ֆրանսիական ՊՍՖ-ին, որին ֆարիզում պարտուել է 4:0 հաշուով:

**«Ռեալ Սոլթ Լեյքը» Եուրա Սովուստեանի Հետ
Ոչ Ոքիով Է Մեկնարկել MLS-ում**

MLS-ի կանոնանուր առաջնութեան առաջին տուրում ամերիկեան «Ռեալ Սոլթ Լեյքը» տանը գոլազուրկ ոչ ոքի է խաղացել գանատական «Թօրոնթոյի» հետ:

Հայ յարձակուող եռորա Մովսիսեանը գաղտնական տէրերի մեկնարկային կազմում հանդէս է եկել 69 րոպէ: «Թօրոնթոյի» խոտացից յարձակող Սեբաստիան Ջովինկոն առաջին խաղակիսում վրիպել է 11 մեթրանոցից:

Մոուրինիօ. Մեղաւոր Ենք Միայն Մենք

«Մանչեսթեր Յունայթեդի» պորտուգալացի գլխաւոր մարզիչ Ժոուզ Մոուրինիոն Անգլիայի առաջնութեան 27-րդ տուրում «Բորնմութի» հետ ոչ ոքի խաղալուց յետոյ մեկնաբաննել է տեղի ունեցածը:

«Մենք բացառիկ խաղ ցուցադրեցինք առաջին խաղակիսում եւ այն պէտք է աւարտինք 3:0 կամ 4:0 հաշուով, բայց ընդհանուր պնացինք ոչ ոքի արդիւնքով: Մեղաւոր ենք միայն մենք: Մենք չիրացրինք գերազանց պահեր:

Երկրորդ խաղակիսում մրցակիցը տասը փուտպոլիստներով պայքարում էր հաշիւր պահելու համար: Վերջնամասում արդէն հոգեբանական ճնշում էինք զգում եւ կորցրինք խաղի որակը յարձակման ժամանակ: Մենք չկարողացանք կոլ խփել», - Մոուրինիոյի խօսքը մէջբերում է BBC-ն:

Ցիշեցնենք, որ Մանչեսթերում տեղի ունեցած խաղում գրանցուել է 1:1 հաշիւ: Երկրորդ խաղակիսն ամբողջութեամբ «Բորնմութի» անցկացրել է 10 ֆուտապոլիսատներով: «Մանչեսթեր Յունայթեդի» եւ Հայաստանի հաւաքականի կիսապաշտպան Հենրիին Մրիթարեանը յայտաւորուած չէր:

Հայ Ընթիշները Եւս 3 Մետալ Են Նուաճել Կիեւում

Կիեւում աւարտուած յունահոռմէական ոճի միջազգային մրցաշարի երկրորդ օրը Հայաստանի ներկայացուցիչները նուաճել են եւս 3 մետալ՝ մէկ արծաթէ, 2 պրոնզէ:

66 կգ քաշային կարէն Ասլանեանը հասել է մինչեւ եզրափակիչ, որտեղ պարտուել է վրացի Գողա Գողիբերաշվիլուն եւ բաւարարարուել արծաթէ մետալով:

Վարշամ Բորանեանն ուժերը փորձել է 75 կգ քաշային կարգում եւ նվաճել պրոնզէ մետալ: Նա յաղթել է մեկնարկային գոտեմարտում,

ԼՈՍ ԱՆՁԵԼՈՍԻ Յ.Ս.Ս.Ը ԲԱԺԱԿԱԿԻՐ

Կիրակի, 5 Մարտ, 2017ին, Հ.Մ.Մ.Ը Լոս Անձելոս ֆուտպոլի խումբը ճակատագրական մրցում մը ունեցաւ Կրիֆիթ Բարքի մարզադաշտին վրայ: Արդարեւ ձմեռնային ութը մրցումներու մրցաշարքի աւարտական խաղն էր որ տեղի կ'ունենար Inter LA խումբին դէմ:

Կողմերու միջեւ հաւասակշուուած եւ բարձր մակարդակի խաղարկութիւն մըն էր, որն աւարտեցաւ 1-1 արդիւնքով:

Վերջաւորութեան 11 մեթրոց առուգանային ազատ հարուածներու սկզբունքը գործադրուելով՝ Հ.Մ.Մ.Ը խումբը յաղթանակն ապահովեց 4-1 արդիւնքով:

Այստեղ կ'արժէ յատուկ զնահատանքով արտայայտուիլ բոլոր մարզիկներուն եւ յատկապէս բերդապահ Յարութ Փափազեանին մասին, որ կրցաւ իւրաքանչուկ ճկունութեաբմ, կամեցնել հակառակորդի բազմաթիւ հարուածները:

Այսպիսով մրցաշարքի ախոյեան Հ.Մ.Մ.Ը խումբն արժանացաւ բաժակի եւ որովհետեւ խումբը այս շրջանի բոլոր խաղերուն անպարտելի մնաց, հետեւաբար խաղացողները արժանացան Լոս Անձելոսի ֆութպոլի յատուկ յուշամետալներու: Այստեղ պէտք է նշել որ այս շարունակական երրորդ մրցաշարքն է, որմէ բաժակակիր կը հանդիսանայ Հ.Մ.Մ.Ը կազմը:

Երեկոյեան տեղի ունեցաւ պատշաճ հիւրասիրութիւն Հ.Մ.Մ.Ը Տան մէջ ի պատիւ ախոյեան խումբին:

Կը չնորհաւորենք Հ.Մ.Մ.Ը վարչութիւնն ու մարզիկները, մաղթելով նորանոր յաջողութիւններ:

Արթուր Դաւթեանը՝ Բազմամարտի Հայաստանի Ախոյեան

Յայտնի են սպորտային մարմնամարզութեան բազմապահածականի ախոյեանները: Ալբերտ Ազարեանի անուան մարզադպրոցում մեկնարկել է սպորտային մարմնամարզութեան չայաստանի առաջնութիւնը: Առաջին օրը մարմնամարզակինները պայքարի մէջ մտան բազմամարտ մրցաձեւերում: 6 գործիքների վրայ հաւասարը չունեցաւ Ռիօ-2016-ի մասնակից, եւրոպայի փոխախոյեան Արթուր Դաւթեանը:

Հայաստանի փոխախոյեանի տիտղոսը նուաճեց երիտասարդ մարմնամարզիկ Վիգէն Խաչատրեանը, երրորդ տեղը գրադեցրեց Արմէն Փետրոսեանը:

Երկրորդ օրը պայքարի դուրս կը գան մարմնամարզութիւնները: Երրորդ օրը Հայաստանի առաջատար մարմնամարզիկները կը պայքարեն առանձին գործիքների ախոյեանի տիտղոսների համար:

Սակայն քառորդ եզրափակիչում պարտուել է մոլովքացի Միխայիլ Բրադուին, որը նուաճել է եզրափակիչի ուղեգիր: Բորանեանը համար արծաթէ մետալու չափանակը պարունզէ մետալի համար եւ, տանելով 2 յաղթանակ, արժանացել է մետալի:

85 կգ քաշային Մաքսիմ Մանուկեանը յաղթանակով մեկնարկելուց յետոյ պարտուել է քառափակիչում սակայն հնարաւորութիւն է ստացել պայքարել պրոնզէ մետալի համար: Նա յաղթանակ է տարեկ սփոփիչ գոտեմարտում ու պրոնզէ մետալի համար մրցամարտում: Մանուկեանին քառորդ եզրափակիչում յաղթեց ուկրաինացի Յուրի Շկրիուբան նուաճել է ոսկէ մետալ:

130 կգ քաշային Վաչիկ Եղիազարեանը մեկնարկել է քառափակիչից, որտեղ պարտութիւն է կրել: Նա անցկացրել է նաև պրոնզէ մետալի համար գոտեմարտ, որում եւս պարտուել է:

Ցիշեցնենք, որ Կիեւի մրցաշարի առաջին օրը Հայաստանի ներկայացուցիչները նուաճել էին 4 մետալներ: